Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 31.10.2002.
Stājas spēkā: 01.01.2003.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 168, 19.11.2002.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 23, 12.12.2002.

Attēlotā redakcija: 01.11.2026. - 17.11.2026.

Grozījumi:

19.12.2002. likums / LV, 189, 28.12.2002.; Ziņotājs, 2, 23.01.2003. / Stājas spēkā 01.01.2003.
17.06.2004. likums / LV, 101, 29.06.2004.; Ziņotājs, 14, 29.07.2004. / Stājas spēkā 13.07.2004.
25.11.2004. likums / LV, 199, 15.12.2004.; Ziņotājs, 2, 27.01.2005. / Stājas spēkā 29.12.2004.
25.05.2006. likums / LV, 92, 14.06.2006.; Ziņotājs, 13, 13.07.2006. / Stājas spēkā 28.06.2006.
03.05.2007. likums / LV, 83, 24.05.2007.; Ziņotājs, 12, 28.06.2007. / Stājas spēkā 07.06.2007.
21.06.2007. likums / LV, 107, 05.07.2007.; Ziņotājs, 15, 09.08.2007. / Stājas spēkā 19.07.2007.
20.12.2007. likums / LV, 208, 29.12.2007.; Ziņotājs, 3, 14.02.2008. / Stājas spēkā 30.12.2007.
18.09.2008. likums / LV, 150, 26.09.2008.; Ziņotājs, 21, 13.11.2008. / Stājas spēkā 01.10.2008.
18.12.2008. likums / LV, 202, 30.12.2008.; Ziņotājs, 3, 12.02.2009. / Stājas spēkā 01.01.2009.
07.05.2009. likums / LV, 82, 27.05.2009.; Ziņotājs, 12, 25.06.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
29.10.2009. likums / LV, 182, 17.11.2009. / Stājas spēkā 01.12.2009.
21.01.2010. likums / LV, 19, 03.02.2010. / Stājas spēkā 04.02.2010.
07.10.2010. likums / LV, 170, 27.10.2010. / Stājas spēkā 10.11.2010.
08.07.2011. likums / LV, 117, 28.07.2011. / Stājas spēkā 01.01.2012.
15.12.2011. likums / LV, 202, 23.12.2011. / Stājas spēkā 30.12.2011.
06.12.2012. likums / LV, 201, 21.12.2012. / Stājas spēkā 22.12.2012.
14.11.2013. likums / LV, 234, 29.11.2013. / Stājas spēkā 18.12.2013.
17.12.2014. likums / LV, 257, 30.12.2014. / Stājas spēkā 01.01.2015.
26.11.2015. likums / LV, 235, 01.12.2015. / Stājas spēkā 02.12.2015.
10.11.2016. likums / LV, 230, 25.11.2016. / Stājas spēkā 09.12.2016.
12.01.2017. likums / LV, 21, 26.01.2017. / Stājas spēkā 09.02.2017.
21.11.2019. likums / LV, 248A, 10.12.2019. / Stājas spēkā 24.12.2019.
19.12.2019. likums / LV, 259A, 30.12.2019. / Stājas spēkā 13.01.2020.
20.03.2020. likums / LV, 57B, 21.03.2020. / Stājas spēkā 22.03.2020.
16.04.2020. likums / LV, 75B, 17.04.2020. / Stājas spēkā 18.04.2020.
07.05.2020. likums / LV, 88B, 08.05.2020. / Stājas spēkā 09.05.2020.
24.11.2020. likums / LV, 240A, 11.12.2020. / Stājas spēkā 01.01.2021.
18.02.2021. likums / LV, 37, 23.02.2021. / Stājas spēkā 25.02.2021.
11.03.2021. likums / LV, 58, 24.03.2021. / Stājas spēkā 01.04.2021.
04.08.2021. likums / LV, 151A, 09.08.2021. / Stājas spēkā 10.08.2021.
16.09.2021. likums / LV, 182A, 21.09.2021. / Stājas spēkā 22.09.2021.
15.11.2021. likums / LV, 234A, 04.12.2021. / Stājas spēkā 01.01.2022.
20.01.2022. likums / LV, 24B, 03.02.2022. / Stājas spēkā 04.02.2022.
10.03.2022. likums / LV, 57, 22.03.2022. / Stājas spēkā 01.04.2022.
08.03.2023. likums / LV, 57A, 21.03.2023. / Stājas spēkā 01.06.2023.
28.09.2023. likums / LV, 201, 17.10.2023. / Stājas spēkā 31.10.2023.
Satversmes tiesas 05.10.2023. spriedums / LV, 195, 09.10.2023. / Stājas spēkā 05.10.2023.
07.12.2023. likums / LV, 247, 21.12.2023. / Stājas spēkā 01.01.2024.
29.02.2024. likums / LV, 44A, 01.03.2024. / Stājas spēkā 15.03.2024.
09.05.2024. likums / LV, 93A, 15.05.2024. / Stājas spēkā 16.05.2024.
07.11.2024. likums / LV, 226, 20.11.2024. / Stājas spēkā 04.12.2024.
04.12.2024. likums / LV, 248, 19.12.2024. / Stājas spēkā 01.01.2025.
19.12.2024. likums / LV, 4, 07.01.2025. / Stājas spēkā 21.01.2025.
20.11.2025. likums / LV, 233, 03.12.2025. / Stājas spēkā 17.12.2025.

26.02.2026. likums / LV, 41A, 27.02.2026. / Stājas spēkā 28.02.2026.
18.06.2026. likums / LV, 119A, 26.06.2026. / Stājas spēkā 10.07.2026.
24.09.2026. likums / LV, 188, 30.09.2026. / Stājas spēkā 01.10.2026.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **aprūpe mājās** — pakalpojumi mājās pašaprūpes un aprūpes vajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt;

2) **dienas aprūpes centrs** — sociālā institūcija, kurā dienas laikā personām ar funkcionāliem traucējumiem vai sociālām problēmām nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas;

3) **dzīves kvalitāte** — personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku un tā izmantošanu, darbu, izglītību, saikni ar sabiedrību, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu;

4) **funkcionālais traucējums** — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā;

5) **grupu māja (dzīvoklis)** — māja vai atsevišķs dzīvoklis, kurā personai nodrošina mājokli, individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā un, ja nepieciešams, sociālo aprūpi;

6) **ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija** — sociālā institūcija, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju;

7) **klients** — persona, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību;

8) **krīzes centrs** — sociālā institūcija, kurā personām sniedz īslaicīgu psiholoģisku un cita veida palīdzību sociālās funkcionēšanas atjaunošanai;

9) **naktspatversme** — sociālā institūcija, kas personām nodrošina naktsmītni, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas;

10) *(izslēgts ar 24.11.2020. likumu)*;

11) **pamatvajadzības** — ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligātā izglītība;

12) **patversme** — sociālā institūcija, kas personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālistu pakalpojumus;

13) **profesionālā rehabilitācija** — multiprofesionālu pasākumu kopums, kas vērsts uz personu ar funkcionēšanas ierobežojumiem integrēšanu darba tirgū, nodrošinot individualizētu funkcionēšanas izvērtēšanu un profesionālās piemērotības noteikšanu, jaunas profesijas apguvi, profesionālo zināšanu vai prasmju apguvi vai atjaunošanu, tai skaitā profesionālās pamatizglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības un īsā cikla profesionālās augstākās izglītības pakāpē, un sociālo rehabilitāciju darbspēju uzlabošanai;

14) **psihosociālā palīdzība** — sociālā darba virziens, kura nolūks ir palīdzēt indivīdam un ģimenei risināt starppersonu un sociālās vides problēmas, sniedzot psiholoģisku un sociālu atbalstu;

15) **servisa dzīvoklis** — dzīvoklis, kas tiek izīrēts un ir pielāgots personai ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem, lai palielinātu personas iespējas dzīvot patstāvīgi un aprūpēt sevi;

16) **sociālā darba speciālists** — persona, kurai ir šajā likumā noteiktā izglītība un kura veic sociālā darbinieka, karitatīvā sociālā darbinieka, sociālā aprūpētāja, sociālā rehabilitētāja vai sociālās palīdzības organizatora profesionālos pienākumus;

17) *(izslēgts ar 24.11.2020. likumu)*;

18) **sociālais dienests** — pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem;

19) **sociālais darbs** — profesionāla darbība, lai atbalstītu un sekmētu personas, ģimenes, kopienas un visas sabiedrības sociālo funkcionēšanu vai tās atjaunošanu, kā arī radītu šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus;

20) **sociālās aprūpes pakalpojums** — pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās;

21) **sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā** — pakalpojumi, kas tuvināti ģimenes videi [aprūpe mājās, pakalpojumi dienas aprūpes centrā, servisa dzīvoklis, grupu māja (dzīvoklis) u.c.];

22) **sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā** — pakalpojumi, kas ir pieejami dzīvesvietā (individuāls sociālais darbs ar klientu, specializēto darbnīcu pakalpojumi, krīzes centru, dienas aprūpes centru u.c. pakalpojumi);

23) **sociālās rehabilitācijas pakalpojums —** pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;

24) **sociālo pakalpojumu sniedzējs** — persona, kas sniedz sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, profesionālās rehabilitācijas un sociālā darba pakalpojumus;

25) **specializētās darbnīcas pakalpojums** — sociālās rehabilitācijas pakalpojums, kuru ar speciālistu atbalstu sniedz speciāli pielāgotā darba telpā personām ar funkcionāliem traucējumiem, lai veicinātu to darbspējas, nodarbinātībai nepieciešamo prasmju apguvi, kā arī attīstītu to sociālās un funkcionēšanas spējas;

26) **tehniskie palīglīdzekļi** — aprīkojums vai tehniskās sistēmas, kas novērš, kompensē, atvieglo vai neitralizē funkcijas pazemināJumu vai invaliditāti

27) **pusceļa māja** — sociālās rehabilitācijas institūcija vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas

institūcijas struktūrvienība, kurā personām ar funkcionāliem traucējumiem nodrošina sociālo rehabilitāciju, patstāvīgai dzīvei nepieciešamo pašaprūpes iemaņu un dzīves prasmju apgūšanu vai nostiprināšanu;

28) **supervīzija** — mērķtiecīgi organizēts konsultatīvs un izglītojošs atbalsts sociālā darba speciālistiem viņu profesionālās kompetences un profesionālās darbības kvalitātes pilnveidošanai;

29) **cilvēku tirdzniecības upuris** — persona, kura atzīta par cietušo noziedzīgā nodarījumā ar cilvēku tirdzniecību vai kurai Valsts policija izsniegusi izziņu, ka tā ir cietusi cilvēku tirdzniecībā ārvalstī, kā arī persona, kuru par atbilstošu cilvēku tirdzniecības upura kritērijiem atzinis sociālo pakalpojumu sniedzējs;

30) **garīga rakstura traucējums** — psihiska saslimšana vai garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā un kas noteikts atbilstoši spēkā esošajai Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas (SSK) redakcijai;

31) **darbspējīgs vecums** — personas dzīves posms no 15 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamajam vecumam;

32) **karitatīvais sociālais darbs** — sociālajam darbam analogs darbs, kura mērķis ir palīdzēt personām, ģimenēm, grupām vai sabiedrībai kopumā atgūt spēju sociāli un garīgi funkcionēt;

33) **tehnisko palīglīdzekļu pakalpojums** — pasākumu kopums, kas nodrošina personas funkcionālo novērtēšanu, tehnisko palīglīdzekļu izgatavošanu, pielāgošanu, lietošanas apmācību, remontu, aprites nodrošināšanu, kā arī piegādi personas dzīvesvietā;

34) **klienta aprūpes līmenis** — personas pašaprūpes spēju iztrūkuma pakāpi raksturojoša, skaitliski izteikta vērtība, kuru nosaka sociālā darba speciālista piesaistīta multidisciplināra speciālistu komanda, pamatojoties uz personas funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes un vajadzību, kā arī sociālās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai veicamo darbību un piesaistāmo resursu apjoma novērtējumu;

35) **psihosociāla rehabilitācija** — sociālās rehabilitācijas virziens, kurš attiecas uz personu un tās ģimeni un kura mērķis ir nodrošināt atbalstu psihosociālo problēmu risināšanā;

36) **profesionālās piemērotības noteikšana** — pasākums, kura laikā izvērtē personas interesi par profesionālās darbības jomām un konkrētām profesijām, vēlmi un motivāciju mācīties, iepriekšējās zināšanas un pieredzi, kā arī veselības stāvokļa, intelektuālo spēju un individuālo īpašību atbilstību personas izraudzītajai profesijai;

37) **apgādnieks** — persona, kurai saskaņā ar likumu vai tiesas nolēmumu ir pienākums rūpēties par savu laulāto, bērniem vai vecākiem;

38) **sociālās rehabilitācijas centrs** — sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā personām ar funkcionāliem traucējumiem, no psihoaktīvām vielām atkarīgām personām, personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas un citām personām ar sociālās funkcionēšanas problēmām nodrošina sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanai nepieciešamo sociālo rehabilitāciju;

39) **krīzes situācija** — situācija, kurā katastrofas vai citu ārēju notikumu dēļ personai vairs nav iespēju izmantot ierastos problēmu risināšanas veidus, pati saviem spēkiem tā nespēj pārvarēt šo notikumu radītās sekas un tai ir nepieciešama psihosociāla vai materiāla palīdzība;

40) **mājsaimniecība** — vairākas personas, kuras dzīvo vienā mājoklī un kopīgi sedz izdevumus, vai viena persona, kura saimnieko atsevišķi;

41) **sociālā funkcionēšana** — personas spēja darboties dažādās dzīves jomās un pildīt atbilstošas sociālās lomas, kuras nemitīgi tiek pakļautas apkārtējās vides ietekmei un ietver sabiedrības gaidas un objektīvās

prasības;

42) **atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums** — sociālais pakalpojums, kas tiek sniegts pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem, lai to atbalstītu lēmumu pieņemšanā;

43) **atbalsta persona lēmumu pieņemšanā** — persona, kas atbilstoši profesionālajai kompetencei sniedz pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem atbalstu lēmumu pieņemšanā;

44) **atelpas brīža pakalpojums** — īslaicīgs sociālās aprūpes pakalpojums, kas tiek sniegts institūcijā vai mājoklī personai ar funkcionāliem traucējumiem, lai aprūpes procesā aizstātu mājsaimniecībā dzīvojošas personas to prombūtnes laikā;

45) **ģimenes asistenta pakalpojums** — sociālais pakalpojums, ko nodrošina personai (ģimenei) tās dzīvesvietā un apkārtējā vidē, atbalstot un veicinot sociālo, bērna aprūpes un mājsaimniecības vadīšanas prasmju apguvi un pilnveidi, kā arī apgūto un pilnveidoto prasmju nostiprināšanu;

46) **kopiena** — tādu personu kopums, kuras vieno ģeogrāfiska piederība, kopīgas intereses vai kopīga identitāte;

47) **krīzes dzīvokļa pakalpojums** — drošs patvērums vardarbībā cietušām pilngadīgām personām, tostarp personām ar bērniem, augsta vardarbības riska gadījumā, ja ir apdraudēta cietušo veselība un dzīvība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004., 25.05.2006., 03.05.2007., 21.06.2007., 20.12.2007., 18.09.2008., 07.05.2009., 07.10.2010., 12.01.2017., 24.11.2020., 10.03.2022., 28.09.2023. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir noteikt sociālā darba, karitatīvā sociālā darba, sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu (turpmāk — sociālie pakalpojumi) un sociālās palīdzības sniegšanas un saņemšanas principus, to personu loku, kurām ir tiesības saņemt šos pakalpojumus un palīdzību, kā arī sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas un finansēšanas principus.

(20.12.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

3.pants. Tiesības uz sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību

(1) Tiesības saņemt šajā likumā noteiktos sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību ir šādām Latvijas Republikā dzīvojošām personām:

1) Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem;

2) ārzemniekiem, kuriem izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā;

3) Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri:

a) ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās tiesības,

b) ir tiesīgi uzturēties Latvijas Republikā un ir uzturējušies Latvijas Republikā vismaz trīs mēnešus,

c) uzturējušies Latvijas Republikā vismaz sešus mēnešus, ja uzturēšanās mērķis ir bijis darba tiesisko attiecību nodibināšana Latvijas Republikā un ir pierādījumi, ka viņi turpina meklēt darbu, ko apliecina viņu

reģistrācija Nodarbinātības valsts aģentūrā;

4) šīs daļas 1., 2. un 3.punktā minēto personu ģimenes locekļiem.

(1[1]) Tiesības saņemt šajā likumā minētos pamata sociālās palīdzības pabalstus, patversmes un naktspatversmes pakalpojumus, kā arī sociālā dienesta informāciju un konsultācijas ir personām, kuras uzturas Latvijas Republikā un kurām piešķirts alternatīvais statuss, kā arī šo personu ģimenes locekļiem, kuri uzturas Latvijas Republikā.

(1[2]) Bērniem, kas ieguvuši alternatīvo statusu, ir tiesības saņemt sociālās aprūpes pakalpojumus un šā likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

(2) Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabinets un pašvaldību domes.

(3) Kārtību, kādā saņemami pašvaldību sniegtie sociālie pakalpojumi, nosaka pašvaldību saistošajos noteikumos.

(4) Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju ir cilvēku tirdzniecības upurim. Ja nepieciešams, kopā ar cilvēku tirdzniecības upuri sociālās rehabilitācijas institūcijā ir tiesības uzturēties arī viņa pavadībā esošam nepilngadīgam bērnam.

(5) Ja šā panta 1.[1] daļā noteiktie patversmes un naktspatversmes pakalpojumi personai, kurai piešķirts alternatīvais statuss, nav piemērojami šīs personas funkcionālo ierobežojumu vai sociālo prasmju trūkuma dēļ, pašvaldības sociālais dienests ir tiesīgs izmantot citus, konstatētajai problēmai atbilstošus sociālo pakalpojumu veidus.

(6) Tiesības saņemt šajā likumā noteiktos sociālos pakalpojumus ir arī šā panta pirmajā daļā neminētām personām, kurām ir tiesības ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja šīs personas pieprasa minētos pakalpojumus tieši attiecīgajam pakalpojuma sniedzējam un pilnībā tos apmaksā.

(7) Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju kā vardarbībā cietušiem bērniem ir bērniem, kurus par patvēruma meklētājiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām vai par mazāk aizsargātām personām izraidīšanas procedūrā ir atzinušas attiecīgajā procedūrā iesaistītās institūcijas. Tiesības minēto pakalpojumu saņemt ir arī bērniem, kuri nepieder pie šajā pantā uzskaitītajām grupām, ja atbildīgās institūcijas sniegušas atzinumu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nepieciešamību.

(8) Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju kā vardarbībā cietušām pilngadīgām personām par valsts budžeta līdzekļiem ir vardarbībā cietušām personām, kuras uzturas Latvijas Republikā ar termiņuzturēšanās atļauju, kā arī personām, kuras ir trešās valsts valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kuriem nav likumīga pamata uzturēties Latvijas Republikā un kuri ir aizturēti (līdz izraidīšanas vai izceļošanas brīdim), kuriem ir piemērots aizturēšanai alternatīvs līdzeklis, vai ārzemnieki, kuriem atgriešanas lēmuma darbība ir apturēta vai kuriem ir noteikts laikposms brīvprātīgai izceļošanai. Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju kā vardarbībā cietušām pilngadīgām personām ir arī personām, kas nepieder pie šajā pantā uzskaitītajām grupām, ja atbildīgās institūcijas sniegušas atzinumu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nepieciešamību.

(9) Tiesības saņemt šā likuma 9.[1] pantā un 13. panta pirmajā daļā minētos pakalpojumus, kā arī pašvaldības sociālā dienesta informāciju un konsultācijas ir Latvijas Republikā izsniegtas Eiropas Savienības zilās kartes turētājam un viņa ģimenes locekļiem, kuriem Latvijas Republikā ir izsniegta termiņuzturēšanās atļauja un kuru pastāvīgā dzīvesvieta termiņuzturēšanās atļaujas derīguma laikā ir Latvijas Republikas teritorijā. Citus šajā likumā minētos sociālos pakalpojumus Latvijas Republikā izsniegtas Eiropas Savienības zilās kartes turētājam un viņa ģimenes locekļiem ir tiesības saņemt, ja šīs personas pilnībā tos apmaksā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006., 03.05.2007., 21.06.2007., 18.12.2008., 29.10.2009., 26.11.2015., 24.11.2020., 10.03.2022. un 07.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 04.12.2024.)

4.pants. Sociālo pakalpojumu sniegšanas pamatprincipi

(1) Sociālos pakalpojumus sniedz, tikai pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu.

(2) Sociālos pakalpojumus nodrošina klienta dzīvesvietā vai iespējami tuvu tai, un tikai tad, ja šāds pakalpojumu apjoms nav pietiekams, tiek nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

(3) Sniedzot sociālos pakalpojumus, institūcijas nodrošina starpprofesionālu un starpinstitucionālu sadarbību.

(4) Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem nodrošināma aprūpe ģimeniskā vidē — audžuģimenē, pie aizbildņa, un tikai tad, ja tas nav iespējams, aprūpe tiek nodrošināta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

(5) Laikā, kamēr bārenis vai bez vecāku gādības palikušais bērns atrodas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, pašvaldības sociālais dienests un bāriņtiesa sadarbībā ar institūcijas darbiniekiem veic pasākumus, lai sekmētu bērna atgriešanos ģimenē, uzturētu kontaktus starp bērnu un vecākiem vai, ja tas nav iespējams, meklētu iespēju nodrošināt bērna aprūpi citā ģimenē.

(6) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās darbs organizējams tā, lai institūcijas vidi tuvinātu ģimeniskai videi un nodrošinātu patstāvīgas dzīves iemaņu apgūšanu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem. Lai nodrošinātu individuālu pieeju un patstāvīgas dzīves iemaņu apgūšanu atbilstoši bērna vecumam, spējām un prasmēm, institūcija var no saviem finanšu līdzekļiem piešķirt līdzekļus noteiktam bērna aprūpē iesaistītam darbiniekam bērna ēdiena, apģērba un citu viņa individuālām interesēm atbilstošu preču un pakalpojumu iegādei. Piešķiramās naudas summas apmēru, tās piešķiršanas un izlietošanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) Personai ar prognozējamu invaliditāti ir tiesības saņemt Invaliditātes likumā noteiktos sociālos pakalpojumus.

(8) Katastrofā cietušām personām un katastrofas seku likvidēšanā iesaistītām personām šajā likumā noteiktie valsts vai pašvaldību pilnībā vai daļēji finansētie sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti prioritārā kārtībā un atbilstoši katastrofas cēloņiem, veidam un apmēram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 07.10.2010., 19.12.2019. un 28.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 31.10.2023. Grozījumi sestajā daļā par finanšu līdzekļu piešķiršanu noteiktam bērna aprūpē iesaistītam darbiniekam bērna ēdiena, apģērba un citu viņa individuālām interesēm atbilstošu preču un pakalpojumu iegādei stājas spēkā 01.07.2024. Sk. pārejas noteikumu 62. punktu)

5. pants. Sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi

(1) Sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz viņa materiālo resursu — ienākumu un īpašuma — izvērtējumu, individuāli paredzot katra klienta līdzdarbību, izņemot krīzes situāciju.

(2) Izvērtējot mājsaimniecības materiālos resursus, ņem vērā ienākumus, kas veidojas pēc nodokļu samaksas.

(3) Uz sociālās palīdzības pabalstiem nevar vērst piedziņu.

(4) Šā likuma 35. panta pirmajā un otrajā daļā noteiktos sociālās palīdzības pabalstus pašvaldība izmaksā no pašvaldības budžeta līdzekļiem.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

6.pants. Klienta tiesības

Klientam ir tiesības:

1) bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību;

2) bez maksas saņemt no sociālā darba speciālista konsultāciju par sociālo problēmu risināšanu;

3) pieprasīt un saņemt šajā likumā minētos sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību;

4) saņemt pamatotu rakstveida atteikumu gadījumā, kad pieņemts lēmums sociālo pakalpojumu vai sociālo palīdzību klientam nesniegt;

5) līdzdarboties ar sociālā pakalpojuma saņemšanu saistītā lēmuma pieņemšanas procesā;

6) likumā noteiktajā kārtībā pārsūdzēt lēmumu par sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības sniegšanu;

7) vērsties ar iesniegumu par sniegto sociālo pakalpojumu neapmierinošo kvalitāti un klienta tiesību neievērošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004. un 07.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

7.pants. Klienta pienākumi

Klientam ir pienākums:

1) aktīvi iesaistīties savas problēmas risināšanā, pildot līdzdarbības pienākumus, tajā skaitā piedaloties sociālās rehabilitācijas pasākumos darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai un apgūšanai;

2) sniegt ziņas par sevi, sadarboties ar sociālo dienestu savas sociālās situācijas novērtēšanā un pildīt sociālā dienesta ieteikumus šīs situācijas uzlabošanai;

3) aktīvi darboties, lai palielinātu savu pelnītspēju un ienākumus;

4) izmantot iespējas saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, ja klientam vai kādam no viņa ģimenes locekļiem ir atkarības problēmas (atkarība no alkohola, narkotikām, azartspēlēm);

5) saņemto sociālo palīdzību izmantot atbilstoši paredzētajiem mērķiem;

6) atļaut sociālā darba speciālistam apsekot dzīvesvietu, ja sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības saņemšana saistīta ar klienta materiālo resursu novērtēšanu vai dzīvesvietas apsekošana ir nepieciešama, veicot sociālo darbu ar klientu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009., 07.10.2010. un 12.01.2017. likumu, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

8.pants. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas vispārīgie principi

(1) Klienta vai viņa apgādnieka pienākums ir samaksāt par saņemtajiem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(2) *(Izslēgta ar 03.05.2007. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 03.05.2007. likumu)*

(4) Ja klients vai viņa apgādnieks nespēj samaksāt par sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(5) Ministru kabinets nosaka sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtību.

(6) Ja persona pieprasa pašvaldības pilnībā vai daļēji apmaksātus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumus, pašvaldības sociālais dienests, ievērojot šā likuma 5. panta otrajā daļā noteikto, novērtē personas maksātspēju, pamatojoties uz personas sniegto informāciju par ienākumiem un noslēgtajiem uzturlīgumiem. Ja pienākums maksāt par pakalpojumu ir arī personas apgādniekiem, viņi iesniedz informāciju par ienākumiem pašvaldības sociālajam dienestam, kas lemj par pakalpojuma piešķiršanu.

(7) Personai, kura saņem pašvaldības pilnībā vai daļēji apmaksātus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumus un kurai ir ienākumi, to izmaiņu gadījumā ir pienākums ne retāk kā reizi gadā institūcijai, kura pieņem lēmumu par pakalpojuma piešķiršanu, iesniegt informāciju par saviem ienākumiem atbilstoši šā likuma 5. panta otrajā daļā noteiktajam.

(8) Personas apgādnieki, kuriem ir pienākums maksāt par pakalpojumu, ne retāk kā reizi gadā institūcijai, kura pieņem lēmumu par personas apgādniekiem veicamajiem maksājumiem, iesniedz informāciju par saviem ienākumiem atbilstoši šā likuma 5. panta otrajā daļā noteiktajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.2004., 25.05.2006., 03.05.2007., 12.01.2017., 19.12.2019. un 11.03.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

II nodaļa
Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības organizēšana

9.pants. Pašvaldības pienākumi sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanā

(1) Pašvaldība, kuras teritorijā ir personas deklarētā dzīvesvieta, nodrošina sociālo darbu, plāno resursus un veido tādu vidi, lai personai būtu iespēja saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.

(1^1) Pašvaldībai ir pienākums nodrošināt šādus sociālos pakalpojumus šādām personu grupām:

1) aprūpes mājās pakalpojumu — personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem;

2) krīzes centra pakalpojumu — krīzes situācijā nonākušām personām;

3) grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu — personām ar garīga rakstura traucējumiem;

4) ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā — pilngadīgām personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem līdz brīdim, kad bērns var atgriezties ģimenē, vai, ja tas nav iespējams, līdz aizbildnības nodibināšanai bērnam, viņa ievietošanai audžuģimenē vai nodošanai adopcijai;

5) patversmes vai naktspatversmes pakalpojumu — personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām;

6) dienas aprūpes centra pakalpojumu — personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem;

7) atelpas brīža pakalpojumu — bērniem ar invaliditāti, kuriem ir Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, personām ar I grupas invaliditāti, kā arī

personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir noteikta II grupas invaliditāte;

8) specializētās darbnīcas pakalpojumu — personām ar garīga rakstura traucējumiem;

9) *(punkts stājas spēkā 01.01.2028. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2028. Sk. pārejas noteikumu 66. punktu)*;

10) sociālās rehabilitācijas pakalpojumu personas dzīvesvietā — bērniem ar uzvedības problēmām vai augstiem to attīstības riskiem, ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kuri ir sasnieguši 16 gadu vecumu, kā arī šā likuma 12. panta septītajā un astotajā daļā minētajām personām.

(1^2) Pašvaldībai ir tiesības par saviem līdzekļiem papildus šā panta $1.^1$ daļā noteiktajiem pakalpojumiem nodrošināt citus sociālos pakalpojumus, kā arī tiesības šā panta $1.^1$ daļā noteiktos sociālos pakalpojumus nodrošināt citām personu grupām. Pašvaldība sociālos pakalpojumus un personu grupas nosaka saistošajos noteikumos.

(1^3) Pašvaldība šā panta $1.^1$ un $1.^2$ daļā minētos sociālos pakalpojumus nodrošina apjomā, kas atbilst pašvaldības gadskārtējā budžeta ietvaros pieejamiem līdzekļiem.

(2) Ja pašvaldība no fiziskajām personām vai institūcijām saņēmusi informāciju par personu, kurai varētu būt nepieciešams sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas pakalpojums vai sociālā palīdzība, pašvaldībai ir pienākums likumā "Par sociālo drošību" noteiktajā kārtībā pārbaudīt saņemto informāciju, izvērtēt personas vajadzības pēc sociālajiem pakalpojumiem un sociālās palīdzības un informēt šo personu vai tās likumisko pārstāvi par tiesībām un iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, kā arī kārtību, kādā sociālie pakalpojumi vai sociālā palīdzība saņemama.

(3) Ja personai nepieciešami sociālie pakalpojumi naktspatversmē vai krīzes centrā, tā vēršas tieši pie pakalpojuma sniedzēja, kurš lemj par pakalpojuma nodrošināšanu. Ja nepieciešams, personu, kura ir bez mājokļa, ar naktspatversmi vai patversmi, informāciju un konsultācijām, kā arī ar vienreizēju materiālu palīdzību nodrošina pašvaldība, kuras teritorijā šī persona atrodas.

(3^1) Ja personai objektīvu apstākļu dēļ nav deklarētās dzīvesvietas, pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā persona ir izvēlējusies dzīves vietu, izvērtē personas materiālo situāciju un, ja nepieciešams, piešķir vienreizēju materiālu palīdzību, kā arī informē par to pašvaldību, kurā ir bijusi pēdējā personas deklarētā dzīvesvieta. Pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā ir bijusi pēdējā personas deklarētā dzīvesvieta, vai pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā persona ir izvēlējusies dzīves vietu, ja personas pēdējo deklarēto dzīvesvietu nav iespējams noteikt, izvērtē iespēju sniegt personai psihosociālu palīdzību vai sociālos pakalpojumus, vai piešķirt atbilstošus sociālās palīdzības pabalstus vai trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu.

(4) Pašvaldības, kuras nav izveidojušas nepieciešamos sociālo pakalpojumu sniedzējus, slēdz līgumus ar citiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem vai ar citām pašvaldībām par minēto sociālo pakalpojumu sniegšanu un samaksu. Šie sociālie pakalpojumi pilnībā vai daļēji tiek finansēti no pašvaldības budžeta.

(5) Ja persona vēlas saņemt sociālo pakalpojumu, kas tiek finansēts no valsts budžeta, pašvaldības pienākums ir nodrošināt personas dzīves apstākļu apsekošanu un vajadzību novērtēšanu, ko veic sociālā darba speciālists. Ja persona vēlas saņemt valsts finansētu tehnisko palīglīdzekli, dzīves apstākļu apsekošana netiek veikta.

(6) Pašvaldībai ir pienākums nodrošināt pašvaldības sociālā dienesta un citu pašvaldības izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju sociālā darba speciālistiem profesionālās kompetences pilnveidi — apmācības un supervīziju.

(7) Pašvaldība nodrošina nepieciešamos sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām pēc patstāvīgas dzīves iemaņu apgūšanas sociālās rehabilitācijas programmas ietvaros nav nepieciešama pakalpojumu sniegšana ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās un kurām pakalpojumu sniegšana pārtraukta šā likuma 28.panta trešajā un $3.^1$ daļā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006., 03.05.2007., 20.12.2007., 07.05.2009., 12.01.2017., 24.11.2020., 10.03.2022., 09.05.2024. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025. 1.[1] daļas 6., 7., 8. un 10. punkts stājas spēkā 01.01.2026. Sk. pārejas noteikumu 65. punktu)

9.[1] pants. Valsts finansētie ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumi

(1) Ievērojot šā likuma 13.[1] panta noteikumus, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus no valsts budžeta finansē:

1) pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras šajās institūcijās ievietotas līdz 2003.gada 1.janvārim;

2) pilngadīgām neredzīgām personām un personām ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem, kurām funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes un aprūpes līmeņa dēļ nepieciešams saņemt pakalpojumu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;

3) bērniem ar smagiem un ļoti smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai bērniem ar smagiem un ļoti smagiem fiziskās attīstības traucējumiem, kā arī bērniem ar kombinētiem smagiem un ļoti smagiem garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem vecumā līdz četriem gadiem, kuriem funkcionālo traucējumu dēļ nav iespējams nodrošināt aprūpi ģimenē, pie aizbildņa vai audžuģimenē;

4) bērniem ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem vecumā no četriem līdz 18 gadiem, kuriem funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes dēļ nav iespējams nodrošināt aprūpi ģimenē, pie aizbildņa vai audžuģimenē;

5) bāreņiem vecumā līdz diviem gadiem — uz laiku, līdz tiek uzsākta aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē, bet kopumā ne ilgāk kā sešus mēnešus, šajā periodā neieskaitot bērna adopcijas procesu, ja tas uzsākts pirmo sešu mēnešu laikā kopš bērna ievietošanas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;

6) bez vecāku gādības palikušiem bērniem vecumā līdz diviem gadiem — uz laiku, līdz bērns atgriežas ģimenē vai tiek uzsākta viņa aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē, bet kopumā ne ilgāk kā sešus mēnešus, šajā periodā neieskaitot bērna adopcijas procesu, ja tas uzsākts pirmo sešu mēnešu laikā kopš bērna ievietošanas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

(2) Ministru kabinets nosaka:

1) ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma sniegšanā iesaistītā personāla skaitu un kvalifikāciju;

2) klienta aprūpes līmenim atbilstošu pakalpojumu finansēšanas kārtību.

(3) Labklājības ministrijas valdījumā esošos valsts nekustamos īpašumus, kuri nepieciešami šajā pantā minēto valsts finansēto ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu nodrošināšanai, pārvalda valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Šampētera nams". Ja nepieciešams, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Šampētera nams" izvēlas arī citus pakalpojumu sniedzējus publiskos iepirkumus regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Īstenojot uzdevumu izpildi, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Šampētera nams" atrodas Labklājības ministrijas funkcionālā pārraudzībā un nodrošina piešķirto valsts budžeta līdzekļu racionālu izlietojumu un kontroli.

(12.01.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2019. un 10.03.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

10.pants. Pašvaldības sociālais dienests

(1) Lai nodrošinātu iedzīvotāju vajadzību profesionālu izvērtēšanu un kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, katrā pašvaldībā jābūt vismaz vienam sociālā darba speciālistam uz katriem tūkstoš iedzīvotājiem.

(2) Lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu, katra pašvaldība izveido pašvaldības iestādi — sociālo dienestu.

(3) *(Izslēgta ar 18.12.2008. likumu.)*

(4) *(Izslēgta ar 17.06.2004. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004., 25.05.2006., 18.12.2008. un 29.10.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2009.)

11.pants. Pašvaldības sociālā dienesta uzdevumi

(1) Pašvaldības sociālā dienesta uzdevumi ir šādi:

1) veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm, personu grupām un kopienām;

2) sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, personām ar invaliditāti, personām, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (turpmāk — pensijas vecuma personas), personām ar garīga rakstura traucējumiem un citām personu grupām, kurām tas nepieciešams;

3) novērtēt klientu vajadzības, materiālos un personiskos (motivācija, nepieciešamās zināšanas un prasmes, izglītība, profesija u.c.) resursus un sociālā atbalsta sistēmu;

4) noteikt klienta līdzdarbības pienākumus, vienojoties ar viņu par veicamajiem pasākumiem;

5) sniegt sociālo palīdzību;

6) administrēt pašvaldības budžeta līdzekļus, kas novirzīti sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanai;

7) novērtēt sociālā dienesta administrēto un pašvaldības finansēto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti;

8) veikt sociālās vides izpēti, noteikt problēmas, kā arī piedalīties pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, pašvaldības politikas plānošanas dokumentu un institūcijas vadības dokumentu izstrādē sociālā dienesta kompetences jomā;

9) informēt iedzīvotājus par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību;

10) apstrādāt labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā personu datus, tostarp par personām un mājsaimniecībām piešķirtajiem un izmaksātajiem sociālās palīdzības pabalstiem, trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statusiem, piešķirtajiem un sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, kā arī citu veidu materiālu atbalstu, ko nodrošina sociālais dienests atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem;

11) apstrādāt labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā personu datus, tostarp par

personu un mājsaimniecību pieprasītajiem sociālajiem pakalpojumiem, kurus pašvaldībai ir pienākums nodrošināt, bet kuru nodrošināšanu pašvaldība atsaka vai kurus iekļauj sociālo pakalpojumu saņemšanas rindā resursu trūkuma dēļ.

(2) Šā panta pirmās daļas 10. un 11. punktā minēto datu apstrādes mērķis ir administrēt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, kā arī citu veidu materiālu atbalstu, veidot un uzturēt klientu un mājsaimniecību lietas un sniegt informāciju, kas nepieciešama valsts politikas izstrādei sociālās aizsardzības jomā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009., 29.10.2009. un 12.01.2017., 10.03.2022., 19.12.2024. un 20.11.2025. likumu, kas stājas spēkā 17.12.2025. Sk. pārejas noteikumu 68. un 69. punktu)

12.pants. Pašvaldības sociālā dienesta pienākumi un tiesības

(1) Pašvaldības sociālā dienesta pienākumi ir šādi:

1) sniegt personai informāciju par tiesībām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību un to sniegšanas kārtību;

2) informēt personu, kas pieprasījusi sociālo pakalpojumu vai sociālo palīdzību, par pieņemto lēmumu un atteikuma gadījumā rakstveidā norādīt atteikuma iemeslus, kā arī lēmuma pārsūdzēšanas termiņus un kārtību;

3) sniegt personai psihosociālu vai materiālu vai psihosociālu un materiālu palīdzību, lai sekmētu krīzes situācijas pārvarēšanu un veicinātu šīs personas iekļaušanos sabiedrībā.

(2) Pašvaldības sociālajam dienestam ir pienākums sniegt informāciju un konsultācijas personai saprotamā veidā.

(2^1) Ja pašvaldības sociālajam dienestam ir pamats uzskatīt, ka bērns cietis vardarbības, vecāka, aizbildņa vai audžuģimenes tiesību ļaunprātīgas izmantošanas rezultātā, pienācīgas aprūpes un uzraudzības trūkuma vai cita bērnu tiesību pārkāpuma dēļ, tas nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darbdienā paziņo par to bāriņtiesai un Valsts policijai.

(2^2) Ja pašvaldības sociālajam dienestam ir pamats uzskatīt, ka nepienācīgas aprūpes dēļ bērnam netiek nodrošināta pietiekama veselības aprūpe, tas nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā paziņo par to bērna ģimenes ārstam vai attiecīgi citai ārstniecības personai.

(2^3) Laikā, kamēr bez vecāku gādības palikušais bērns atrodas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, sociālais dienests ne retāk kā reizi trijos mēnešos par bērnu, kas ir jaunāks par trim gadiem, un ne retāk kā reizi sešos mēnešos par bērnu, kas ir vecāks par trim, bet jaunāks par 18 gadiem, sniedz informāciju bāriņtiesai un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijai par sociālo darbu, kas veikts, lai sekmētu bērna atgriešanos ģimenē. Informācijas sniegšanai un saņemšanai izmanto Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu.

(2^4) Ja vecākam ir pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības un ja bāriņtiesa pieprasa, pašvaldības sociālais dienests pārskata veidā sniedz atzinumu par sadarbību ar ģimeni un izmaiņām sociālajā situācijā, kas skar bērna aprūpes un pamatvajadzību nodrošināšanu.

(3) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību iestādēm un citām valsts pārvaldes iestādēm, privātpersonām, tai skaitā ārstniecības iestādēm, ziņas, kas nepieciešamas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanai un citu sociālā dienesta kompetencē esošo jautājumu risināšanai, tai skaitā informāciju par personas funkcionālo traucējumu raksturu un pakāpi, ienākumiem un personai piederošajiem īpašumiem, aizbildnības un aizgādības jautājumiem, bērna aizgādības tiesību realizāciju, tiesisko un mantisko stāvokli.

(4) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēdējo 12 mēnešu periodā, izņemot šā likuma 36. panta otrās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā minētās personas, iesaistīt:

1) darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (līdz 15 stundām nedēļā, sadalot tās pa vairākām nedēļas dienām), kas rada labumu sabiedrībai un neaizvieto pašvaldības funkciju veicējus. Minētos pasākumus īsteno pašvaldībās, biedrībās vai nodibinājumos bez nolūka gūt peļņu. Pašvaldības sociālais dienests slēdz līgumu ar darbspējīgo klientu, līgumā paredzot pasākumu vietu, laiku, abu pušu tiesības, pienākumus un atbildību;

2) darbos pašvaldības teritorijā, slēdzot darba līgumu uz noteiktu laiku ar darbspējīgo klientu.

(5) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības iesaistīt klientu tādos pasākumos, kas neizslēdz iespēju aprūpēt bērnu ar invaliditāti vai pirmsskolas vecuma bērnu, vai citu apgādājamo, ja nav citas iespējas nodrošināt aprūpi, piedalīties rehabilitācijas pasākumos vai Nodarbinātības valsts aģentūras organizētajos pasākumos, stāties darba tiesiskajās attiecībās vai gūt ienākumus no darba.

(5^1) Pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības atcelt lēmumu par pamata sociālās palīdzības pabalstu izmaksu pilnībā vai daļēji, ja persona darbspējīgā vecumā bez pamatota iemesla atsakās pildīt klienta pienākumus, izņemot gadījumu, kad persona aprūpē bērnu.

(6) Pašvaldības sociālajam dienestam pēc tam, kad ārpusģimenes aprūpē esošs bērns sasniedzis 16 gadu vecumu, ir pienākums sadarbībā ar ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju ne retāk kā reizi gadā izvērtēt bērna nākotnes vajadzības un resursus un pēc viņa patstāvīgas dzīves uzsākšanas nodrošināt tam nepieciešamos atbalsta pasākumus, kā arī vismaz divus gadus pēc patstāvīgas dzīves uzsākšanas novērtēt tā sociālās situācijas izmaiņas. Ja 16 gadu vecumu sasniedzis bērns ir ievietots ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, sociālais dienests, izvērtējot viņa nākotnes vajadzības un resursus, pārliecinās, vai institūcija sociālās rehabilitācijas ietvaros nodrošina bērnam sociālo mentoru, ja tāds ir nepieciešams.

(7) Ja persona, kura atradās ārpusģimenes aprūpē līdz pilngadības sasniegšanai, ir paudusi tādu vēlmi un aizbildnis, audžuģimene vai specializētā audžuģimene tam ir piekritusi, tad šī persona, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta vai citas pašvaldības iestādes, kuras kompetencē ir darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošām personām, izvērtējumu, pēc pilngadības var uzturēties pie tā paša vai cita ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēja līdz 21 gada vecuma sasniegšanai vai, ja mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē vai studē augstākajā izglītības iestādē, tostarp koledžā, — līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai. Ministru kabinets nosaka sniedzamā atbalsta veidus, apjomu, saturu, kā arī šo pakalpojumu saņemšanas, piešķiršanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību. Pašvaldība ir tiesīga saistošajos noteikumos noteikt papildu atbalstu personai.

(8) Pašvaldības sociālajam dienestam vai citai pašvaldības iestādei, kuras kompetencē ir darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošām personām, viena mēneša laikā pēc tam, kad saņemta informācija par pilngadīgu personu, kura līdz adopcijas nodibināšanai ir atradusies ārpusģimenes aprūpē un attiecībā uz kuru tiesa ir atcēlusi adopciju līdz 21 gada vecuma sasniegšanai vai, ja tā mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē vai studē augstākajā izglītības iestādē, tostarp koledžā, — līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, ir pienākums izvērtēt šīs personas vajadzības un resursus un tai nepieciešamos atbalsta pasākumus. Ministru kabinets nosaka sniedzamā atbalsta veidus, apjomu, saturu, kā arī šo pakalpojumu saņemšanas, piešķiršanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību. Pašvaldība ir tiesīga saistošajos noteikumos noteikt papildu atbalstu personai.

(9) Pašvaldības sociālajam dienestam ir pienākums izvērtēt tāda bērna vajadzības, kurš uzvedības vai atkarības problēmu dēļ ir saņēmis valsts finansētu ārstniecības vai sociālo rehabilitāciju, un, ja nepieciešams, turpināt tam nepieciešamā atbalsta nodrošināšanu.

(10) Piešķirot personai vienreizēju sociālās palīdzības pabalstu vai sociālās palīdzības pabalstu uz noteiktu termiņu, kura laikā piešķirtā pabalsta izmaksas apmērs nemainās, pašvaldības sociālais dienests šo lēmumu var

neizdot rakstveidā. Lēmums par vienreizēja sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu ir uzskatāms par paziņotu personai ar sociālās palīdzības pabalsta izmaksāšanu skaidrā naudā vai ar pārskaitīšanu uz personas maksājumu kontu. Lēmums par sociālās palīdzības pabalsta uz noteiktu termiņu piešķiršanu ir uzskatāms par paziņotu personai ar sociālās palīdzības pabalsta pirmā mēneša izmaksu skaidrā naudā vai ar pārskaitīšanu uz personas maksājumu kontu.

(11) Pašvaldības sociālais dienests lēmumu par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanu var neizdot rakstveidā. Minētais lēmums ir uzskatāms par paziņotu personai attiecīgās izziņas izsniegšanas dienā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004., 07.05.2009., 15.12.2011., 14.11.2013., 12.01.2017., 19.12.2019., 24.11.2020., 11.03.2021., 10.03.2022., 08.03.2023., 09.05.2024., 19.12.2024., 20.11.2025. un 18.06.2026. likumu, kas stājas spēkā 10.07.2026.)

13. pants. Valsts pienākumi sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanā

(1) Valsts nodrošina atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajiem līdzekļiem:

1) personu ar funkcionāliem traucējumiem, personu ar invaliditāti vai personu ar prognozējamu invaliditāti profesionālās piemērotības noteikšanu un profesionālo rehabilitāciju;

2) personu ar redzes un dzirdes invaliditāti sociālo rehabilitāciju;

3) *(izslēgts ar 14.11.2013. likumu)*;

3^1) no vardarbības cietušo pilngadīgo personu sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu veidu, apjomu, saturu, pakalpojumu saņemšanas nosacījumus un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

3^2) krīzes dzīvokļa pakalpojumu, kura apjomu, saturu, saņemšanas nosacījumus un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

4) sociālo rehabilitāciju pilngadīgām personām un bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām vai no atkarību izraisošiem procesiem. Ministru kabinets nosaka sociālās rehabilitācijas pakalpojumu veidus, apjomu, saturu, kā arī šo pakalpojumu saņemšanas, piešķiršanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību;

5) tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumus šā likuma 25.panta pirmajā daļā minētajām personām;

6) personām ar funkcionāliem traucējumiem darbspējīgā vecumā, kā arī personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras strādā (uzskatāmas par darba ņēmējām vai pašnodarbinātajām saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu"), sociālās rehabilitācijas pakalpojumus darbspēju atjaunošanai sociālās rehabilitācijas institūcijās. Funkcionālo traucējumu sarakstu apstiprina Ministru kabinets;

7) cilvēku tirdzniecības upuru sociālo rehabilitāciju. Sociālās rehabilitācijas saņemšanas kārtību un kritērijus personas atzīšanai par cilvēku tirdzniecības upuri nosaka Ministru kabinets;

8) atbalsta programmu ar celiakiju slimajiem bērniem, turpinot atbalsta sniegšanu šīm personām pēc pilngadības sasniegšanas, ja tās mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav vecākas par 20 gadiem vai studē augstskolā dienas nodaļā (pilna laika klātienē) un nav vecākas par 24 gadiem. Atbalsta apjomu un nosacījumus tā saņemšanai nosaka Ministru kabinets;

9) atbalstu profesionāla sociālā darba ieviešanai un attīstībai pašvaldībās. Atbalsta veidu, apjomu un nosacījumus tā saņemšanai nosaka Ministru kabinets;

10) *(izslēgts ar 18.12.2008. likumu)*;

11) vardarbību veikušu personu sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu veidu, apjomu, saturu, pakalpojumu saņemšanas nosacījumus un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

12) psihosociālo rehabilitāciju personām ar onkoloģisku slimību un to tuviniekiem, kā arī paliatīvā aprūpē esošiem bērniem (nepieciešamības gadījumā turpinot pakalpojuma sniegšanu līdz 24 gadu vecumam) un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojuma veidu, apjomu, saturu, saņemšanas, piešķiršanas, finansēšanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets;

12[1]) pilngadīgām personām mobilās komandas paliatīvās aprūpes pakalpojumu pacienta dzīvesvietā, ietverot sociālo aprūpi, tehniskos palīglīdzekļus un psihosociālo rehabilitāciju, kā arī psihosociālo rehabilitāciju ar šīm personām vienā mājsaimniecībā dzīvojušām vai dzīvojošām personām un personām, starp kurām pastāv radniecības vai svainības attiecības, vai citām aprūpē iesaistītām personām. Pakalpojumu apjomu, saturu, organizēšanas, saņemšanas un finansēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets;

13) atbalstu pašvaldībām, kuras nodrošina sociālos pakalpojumus dzīvesvietā šā likuma 9.[1] panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā minētajām personām, kuras nesaņem valsts vai pašvaldības finansētus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus. Ministru kabinets nosaka valsts atbalsta apmēru, kritērijus tā noteikšanai un valsts atbalsta piešķiršanas kārtību;

14) atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām noteikta invaliditāte. Pakalpojuma jomas, atbalsta intensitātes līmeņus un apjomu, kā arī pakalpojuma piešķiršanas, saņemšanas, finansēšanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets;

15) atbalstu pašvaldībām, kuras nodrošina pakalpojumus un atbalstu šā likuma 12. panta septītajā daļā minētajām ārpusģimenes aprūpē bijušajām personām un astotajā daļā minētajām personām. Ministru kabinets nosaka valsts atbalsta apmēru, kritērijus tā noteikšanai un valsts atbalsta piešķiršanas kārtību;

16) psihosociālo rehabilitāciju bērniem ar autiskā spektra traucējumiem no divu gadu vecuma un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojuma apjomu, saturu, saņemšanas, piešķiršanas, finansēšanas, pārtraukšanas un izbeigšanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(1[1]) *(Izslēgta ar 24.11.2020. likumu)*

(1[2]) Valsts nodrošina vardarbības rezultātā cietušo bērnu sociālo rehabilitāciju. Līdz personas vecuma noskaidrošanai sociālā rehabilitācija tiek nodrošināta arī tām vardarbības rezultātā cietušajām personām, par kuru nepilngadību pastāv šaubas.

(2) Valsts var izveidot sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādes vai slēgt līgumus ar citiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem šā panta pirmās daļas 1., 4., 6., 7., 8. un 9.punktā paredzēto valsts pienākumu izpildei.

(2[1]) Šā panta pirmajā daļā paredzēto valsts pienākumu izpildi — tās 2. punktā noteikto pakalpojumu sniegšanu — nodrošina Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība; tās 4. punktā noteiktos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus dzīvesvietā bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām vai no atkarību izraisošiem procesiem — nodrošina sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Bērnu un pusaudžu resursu centrs"; tās 5.punktā noteikto tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumu sniegšanu — tiflotehniku un surdotehniku — nodrošina Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība; tās 12.punktā noteikto psihosociālo rehabilitāciju personām ar onkoloģisku slimību nodrošina biedrība "Dzīvības koks"; tās 12.punktā noteikto psihosociālo rehabilitāciju paliatīvā aprūpē esošiem bērniem nodrošina Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība; tās 14. punktā noteikto atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu nodrošina biedrība "Resursu centrs cilvēkiem

ar garīgiem traucējumiem "ZELDA"; tās 16. punktā noteikto psihosociālo rehabilitāciju uzturošās terapijas veidā bērniem no diviem gadiem līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai pēc autisma diagnosticēšanas vai aizdomām par autiskā spektra traucējumiem un ārstniecības iestādē saņemtas agrīnās intervences programmas nodrošina nodibinājums "Bērnu slimnīcas fonds"; tās 16. punktā noteikto psihosociālo rehabilitāciju bērniem ar autiskā spektra traucējumiem no diviem gadiem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, kuriem Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk — Valsts komisija) ir noteikusi invaliditāti, un viņu ģimenes locekļiem nodrošina biedrība "Latvijas Autisma apvienība". Šā panta $1.^{2}$ daļā noteiktos pakalpojumus nodrošina Latvijas Bērnu fonds, organizējot sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu un sniedzot tos tādos nodibinājumos, no kuru dibinātājiem vismaz viens ir Latvijas Bērnu fonds. Ja nepieciešams, Latvijas Neredzīgo biedrība, Latvijas Nedzirdīgo savienība, biedrība "Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "ZELDA"", sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Bērnu un pusaudžu resursu centrs" un Latvijas Bērnu fonds, kā arī biedrība "Dzīvības koks", Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība, nodibinājums "Bērnu slimnīcas fonds" un biedrība "Latvijas Autisma apvienība" izvēlas arī citus pakalpojumu sniedzējus publiskos iepirkumus regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(2^{2}) Šā panta pirmajā daļā paredzēto valsts pienākumu izpildi — tās 5. punktā noteikto tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumu sniegšanu — valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" un — tās 2. punktā noteikto personu ar redzes un dzirdes invaliditāti sociālo rehabilitāciju un 5. punktā noteikto tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumu sniegšanu — Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība, ja nepieciešams, nodrošina, iesaistot kapitālsabiedrības, kurās tā ir dalībnieks (akcionārs). Ja nepieciešams, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"", Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība izvēlas arī citus pakalpojumu sniedzējus publiskos iepirkumus regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(2^{3}) Īstenojot šā panta $2.^{1}$ un $2.^{2}$ daļā paredzēto pienākumu izpildi, Latvijas Neredzīgo biedrība, Latvijas Nedzirdīgo savienība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Bērnu un pusaudžu resursu centrs", biedrība "Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "ZELDA"", Latvijas Bērnu fonds, biedrība "Dzīvības koks", Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"", nodibinājums "Bērnu slimnīcas fonds" un biedrība "Latvijas Autisma apvienība" atrodas Labklājības ministrijas funkcionālā pārraudzībā, nodrošina piešķirto valsts budžeta līdzekļu racionālu izlietojumu un kontroli, administrēšanas izdevumiem izlietojot ne vairāk kā 10 procentus no šo pakalpojumu nodrošināšanai piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Šo pienākumu izpildes nodrošināšanai minētās organizācijas ir tiesīgas izdot administratīvos aktus.

(2^{4}) Ministru kabinets nosaka šā panta $2.^{1}$ un $2.^{2}$ daļā paredzēto pienākumu izpildes nosacījumus un kārtību.

(2^{5}) Šā panta pirmās daļas $12.^{1}$ punktā minētos pakalpojumus sniedz atbilstoši normatīvajos aktos par veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtību noteiktajai pakalpojumu sniedzēju atlases procedūrai Nacionālā veselības dienesta atlasītas mobilās komandas paliatīvās aprūpes pakalpojumu sniegšanai pacienta dzīvesvietā, kuras, ja nepieciešams, piesaista citus sociālo pakalpojumu sniedzējus. Labklājības ministrija slēdz līgumu ar Nacionālo veselības dienestu un pakalpojumu sniedzēju par šā panta pirmās daļas $12.^{1}$ punktā noteikto pakalpojumu finansēšanu.

(3) Valsts piedalās personām ar garīga rakstura traucējumiem paredzēto dienas aprūpes centru finansēšanā un atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajām apropriācijām atbalsta un finansē citas programmas jaunu sociālo pakalpojumu veidu attīstīšanai pašvaldībās.

(4) Šā panta trešajā daļā minēto dienas aprūpes centru izveidošanas un uzturēšanas izdevumi tiek finansēti no valsts budžeta: centru izveidošanas gadā — 80 procentu, darbības pirmajā gadā — 60 procentu, otrajā gadā — 40 procentu, trešajā gadā — 20 procentu apmērā. Kritērijus dienas aprūpes centru izveidošanas un uzturēšanas izdevumu noteikšanai, kā arī valsts līdzfinansējuma piešķiršanas un līdzfinansēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Turpmākajos gados šie izdevumi 100 procentu apmērā tiek segti no pašvaldību budžetiem.

(5) Valsts piedalās personām ar garīga rakstura traucējumiem paredzēto grupu māju (dzīvokļu) un pusceļa māju izveidošanas un aprīkošanas finansēšanā to izveidošanas gadā 50 procentu apmērā atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajām apropriācijām. Kritērijus grupu māju (dzīvokļu) un pusceļa māju izveidošanas un

aprīkošanas izdevumu noteikšanai, kā arī valsts līdzfinansējuma piešķiršanas un līdzfinansēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(6) Valsts piedalās ar uzturēšanos grupu mājā (dzīvoklī) saistīto izdevumu finansēšanā 50 procentu apmērā no vienai personai paredzētajām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas uzturēšanas izmaksām tām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras atgriežas no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām. Līdzfinansējuma apjomu un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Izdevumus, kas saistīti ar uzturēšanos Eiropas reģionālās attīstības fonda nacionālās programmas ietvaros uz valsts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pamata izveidotajās grupu mājās (dzīvokļos) valsts sedz pilnā apmērā.

(7) Valsts piedalās ar sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveides nodrošināšanu pašvaldībās saistīto izdevumu finansēšanā 50 procentu apmērā atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajām apropriācijām. Prasības profesionālās kompetences pilnveides pakalpojumu sniedzējiem un profesionālās kompetences pilnveides nodrošināšanas nosacījumus, kritērijus profesionālās kompetences pilnveides izdevumu noteikšanai un valsts līdzfinansējuma piešķiršanai, kā arī līdzfinansēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(8) Lai daļēji kompensētu pašvaldību izdevumus par šā likuma 35. panta pirmajā daļā noteikto pamata sociālās palīdzības pabalstu nodrošināšanu, valsts nodrošina mērķdotāciju pašvaldībām izdevumu segšanai 30 procentu apmērā no mājsaimniecībām izmaksātā garantētā minimālā ienākuma pabalsta un mājokļa pabalsta.

(9) Lai saņemtu mērķdotāciju, pašvaldība līdz pārskata mēnesim sekojošā mēneša desmitajam datumam iesniedz Labklājības ministrijai pārskatu par garantētā minimālā ienākuma pabalsta un mājokļa pabalsta faktiskajām izmaksām (turpmāk — pārskats), tajā iekļaujot šādas ziņas:

1) pašvaldības izmaksātais finansējums garantētā minimālā ienākuma pabalstam;

2) to personu un mājsaimniecību skaits, par kurām izmaksāts garantētā minimālā ienākuma pabalsts;

3) pašvaldības izmaksātais finansējums mājokļa pabalstam;

4) to personu un mājsaimniecību skaits, par kurām izmaksāts mājokļa pabalsts;

5) pašvaldības konts Valsts kasē vai kredītiestādē mērķdotācijas saņemšanai un izdevumu veikšanai.

(10) Labklājības ministrija:

1) 10 darbdienu laikā izvērtē pārskatu un piecu darbdienu laikā veic mērķdotācijas maksājumu pašvaldībai;

2) ir tiesīga izlases kārtībā kontrolēt mērķdotācijas izlietojumu garantētā minimālā ienākuma pabalstam un mājokļa pabalstam, pieprasot no pašvaldības papildu informāciju;

3) ja konstatē kļūdas pārskatā vai pārkāpumus normatīvajos aktos par garantētā minimālā ienākuma pabalsta un mājokļa pabalsta piešķiršanu un izmaksu noteikto nosacījumu piemērošanā, līdz pārskata precizēšanai vai pārkāpumu novēršanai pārtrauc mērķdotācijas izmaksu;

4) pēc pārskata precizēšanas vai pārkāpumu novēršanas izdara pārrēķinu un veic maksājumu par iepriekšējo periodu vai ietur nepamatoti izmaksātos līdzekļus no nākamajā mēnesī pašvaldībai paredzētajiem līdzekļiem.

(11) Lai bērniem ar invaliditāti, kuriem ir izsniegts Valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, nodrošinātu aprūpi mājās, valsts piedalās ar līdzfinansējumu. Valsts turpina piedalīties ar līdzfinansējumu minētā pakalpojuma nodrošināšanā bērnam arī pēc pilngadības sasniegšanas, līdz persona sasniedz 24 gadu vecumu. Līdzfinansējuma apjomu un tā piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004., 25.05.2006., 21.06.2007., 20.12.2007., 18.09.2008., 18.12.2008.,

07.05.2009., 29.10.2009., 21.01.2010., 07.10.2010., 06.12.2012., 14.11.2013., 17.12.2014., 10.11.2016., 12.01.2017., 19.12.2019., 24.11.2020., 04.08.2021., 10.03.2022., 08.03.2023., 28.09.2023., 07.12.2023., 29.02.2024., 07.11.2024., 04.12.2024. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025. Septītā daļa stājas spēkā 01.07.2028. Sk. pārejas noteikumu 29. punktu)

13.[1] pants. Samaksa par valsts finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem

(1) Šā likuma 13.panta pirmās daļas 1., 2., 3.[1], 4., 6., 7., 8., 11., 12., 12.[1], 14. un 16. punktā un 1.[2] daļā, kā arī 9.[1] panta 3., 4. un 5.punktā minētos pakalpojumus apmaksā no valsts budžeta līdzekļiem.

(2) Šā likuma 13.panta pirmās daļas 5.punktā noteikto pakalpojumu finansē no valsts budžeta, pakalpojuma saņēmējam izdarot vienreizēju iemaksu vai veicot līdzmaksājumu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā.

(3) Šā likuma 9.[1] panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteiktie pakalpojumi personai, kurai atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem nav piešķirta valsts pensija (ieskaitot piemaksu pie pensijas) vai izdienas pensija, vai speciālā valsts pensija, vai atlīdzība par darbspēju zaudējumu, kaitējuma atlīdzība, atlīdzība par apgādnieka zaudējumu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību vai kurai nav noslēgts mūža pensijas apdrošināšanas līgums par uzkrātā fondētās pensijas kapitāla saņemšanu vai pabalsts mirušā pensijas saņēmēja laulātajam, vai kurai nav piešķirta pensija atbilstoši ārvalsts normatīvajiem aktiem (turpmāk kopā — pensija vai atlīdzība), tiek apmaksāti no valsts budžeta līdzekļiem. Persona, kura ir pensijas vai atlīdzības saņēmēja, maksā par saņemto pakalpojumu 85 procentus no tai izmaksājamās summas, bet ne vairāk kā saņemtā pakalpojuma izmaksas attiecīgajā institūcijā.

(4) Šā likuma 9.[1] panta pirmās daļas 6.punktā noteiktos pakalpojumus finansē no valsts budžeta. Vecākiem ir pienākums maksāt par šiem pakalpojumiem atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likumam.

(03.05.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2007., 18.09.2008., 07.05.2009., 29.10.2009., 14.11.2013., 12.01.2017., 19.12.2019., 28.09.2023. un 04.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

14.pants. Labklājības ministrijas uzdevumi

(1) Labklājības ministrijas uzdevumi sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā ir šādi:

1) izstrādāt valsts politiku sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā, kā arī organizēt un koordinēt tās īstenošanu;

2) organizēt šā likuma 9.[1] un 13.pantā minēto sociālo pakalpojumu sniegšanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanu;

3) *(izslēgts ar 08.07.2011. likumu)*;

4) pārraudzīt šā likuma īstenošanu, kontrolēt sociālo pakalpojumu sniegšanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, kā arī sociālo pakalpojumu kvalitāti un sociālo pakalpojumu sniedzēju atbilstību normatīvo aktu prasībām un administratīvi sodīt sociālo pakalpojumu sniedzējus par izdarītajiem pārkāpumiem;

4[1]) izstrādāt sociālo pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes novērtēšanas kritērijus;

4[2]) izstrādāt vadlīnijas sociālās palīdzības piešķiršanai;

5) šā panta pirmās daļas 1., 2. un 4.punktā noteikto uzdevumu veikšanai veidot un uzturēt Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu, kas ir valsts informācijas sistēma.

(2) Lai pārraudzītu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, Labklājības ministrijai ir tiesības Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmā no valsts un pašvaldību institūcijām saņemt un apstrādāt:

1) personas identificējošu informāciju;

2) personu kontaktinformāciju;

3) personu veselības datus;

4) datus par to personu mantisko stāvokli, kuras ir pieprasījušas sociālo palīdzību, sociālās aprūpes, sociālās vai profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus, tehniskos palīglīdzekļus vai neatkarīgas dzīves nodrošināšanai nepieciešamus pakalpojumus;

5) datus par sociālajos uzņēmumos nodarbinātām personām;

6) datus par šā likuma 12. panta septītajā un astotajā daļā minētajām personām nodrošinātajiem atbalsta pasākumiem;

7) datus par personu pieprasītajiem un tām piešķirtajiem sociālajiem pakalpojumiem, sociālo palīdzību un citu materiālo atbalstu;

8) citu personas datus nesaturošu informāciju.

(3) Šā panta pirmās daļas 5.punktā paredzētās Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmas struktūru, tajā iekļaujamo datu apjomu, datu apstrādes noteikumus un kārtību, kā arī institūciju sadarbības noteikumus nosaka Ministru kabinets.

(4) Labklājības ministrija ir tiesīga neinformēt datu subjektu par personas datu apstrādi Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmā, ja vien datu subjekts to īpaši nepieprasa un ja personas datu apstrāde ir nepieciešama saistībā ar:

1) valsts finansētu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu;

2) valsts finansēta asistenta pakalpojuma administrēšanu pašvaldībās;

3) valsts noteiktās statistiskās informācijas vākšanu;

4) sociālo pakalpojumu sniedzēju pārbaudēm.

(07.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.07.2011., 14.11.2013., 12.01.2017. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

15.pants. Sociālo pakalpojumu pārvalde

(Izslēgts ar 07.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

15.[1] pants. Sociālās integrācijas valsts aģentūra

(1) Sociālās integrācijas valsts aģentūra (turpmāk — Aģentūra) ir Labklājības ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kura:

1) sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus (ja nepieciešams, arī veselības aprūpes pakalpojumus)

personām, tai skaitā Nacionālo bruņoto spēku karavīriem un zemessargiem, kuri atgriezušies no starptautiskajām operācijām vai no dalības Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības ātrās reaģēšanas jūras spēku komponentēs, ja karavīrs pildījis dienesta pienākumus uz kuģa jūrā ne mazāk kā trīs mēnešus, šo karavīru un zemessargu laulātajiem un bērniem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu vai nav pabeiguši vidējās izglītības iestādi, kā arī karavīru un zemessargu faktiskajiem partneriem, ar kuriem karavīram un zemessargam ir kopīgi bērni vai mājsaimniecība, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un normatīvajos aktos par starptautisko palīdzību noteiktajiem civilajiem ekspertiem;

2) sniedz profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu un nosaka profesionālo piemērotību darbspējīga vecuma personām ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti, garīga rakstura traucējumiem vai citiem funkcionāliem traucējumiem, ja nav noteikta invaliditāte, kā arī profesionālās rehabilitācijas ietvaros nodrošina B kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas apmācību personām, kurām nav medicīnisku pretindikāciju šādai apmācībai;

3) koordinē valsts finansētu sociālās rehabilitācijas, profesionālās rehabilitācijas un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu;

4) īsteno profesionālās izglītības un neformālās izglītības programmas personām ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti vai funkcionāliem traucējumiem un izglītības programmas speciālistiem darbam ar personām ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti vai funkcionāliem traucējumiem, kā arī īsteno neformālās izglītības programmas personām, kuras aprūpē personu ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti vai funkcionēšanas ierobežojumiem;

5) *(izslēgts ar 08.07.2011. likumu)*;

6) sniedz no valsts budžeta finansētu tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumu — nodrošina transportlīdzekļa pielāgošanu.

(1^1) Šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajām personām šajā likumā noteiktie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (ja nepieciešams, arī veselības aprūpes pakalpojumi) tiek nodrošināti atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā šim mērķim piešķirtajiem līdzekļiem. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā karavīri un zemessargi, kuri atgriezušies no starptautiskajām operācijām vai no dalības Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības ātrās reaģēšanas jūras spēku komponentēs, ja karavīrs pildījis dienesta pienākumus uz kuģa jūrā ne mazāk kā trīs mēnešus, šo karavīru un zemessargu laulātie un bērni, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu vai nav pabeiguši vidējās izglītības iestādi, kā arī karavīru un zemessargu faktiskie partneri, ar kuriem karavīram un zemessargam ir kopīgi bērni vai mājsaimniecība, saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, un šo pakalpojumu finansēšanas kārtību.

(1^2) Aģentūra līdz 2029. gada 31. decembrim Eiropas Savienības politiku instrumentu ietvaros:

1) nosaka profesionālo piemērotību tiem bezdarbniekiem ar invaliditāti vai prognozējamu invaliditāti, kuri saņēmuši Nodarbinātības valsts aģentūras nosūtījumu uz profesionālās piemērotības noteikšanu;

2) sniedz profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām nav noteikta invaliditāte vai prognozējama invaliditāte.

(2) Aģentūras darbību regulē nolikums, kurā iekļauj arī koledžu darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības attiecībā uz koledžas nolikumu.

(3) Aģentūras pedagogu darba samaksu nosaka normatīvie akti par pedagogu darba samaksu.

(4) Ar mērķi nodrošināt personu, kuras saņem valsts finansētus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, uzskaiti, kas nepieciešama, lai veicinātu savlaicīgu un kvalitatīvu šo pakalpojumu piešķiršanu, kā arī veidot statistiku, lai plānotu, izstrādātu un novērtētu valsts politiku sociālās rehabilitācijas jomā un nodrošinātu citu Aģentūras funkciju izpildi, Aģentūra veido un uztur sociālās rehabilitācijas informācijas sistēmu, kas ir valsts informācijas sistēma. Sociālās

rehabilitācijas informācijas sistēmas pārzinis ir Aģentūra. Sociālās rehabilitācijas informācijas sistēmā iekļauj datus par personām, kuras pieprasījušas un saņēmušas šā likuma 13. panta pirmās daļas 4., 6. un 7. punktā minētos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tostarp personas datus, kā arī datus par saņemtajiem pakalpojumiem un to sniedzējiem.

(5) Tiesības apstrādāt sociālās rehabilitācijas informācijas sistēmā iekļauto informāciju saistībā ar sociālo rehabilitāciju, tostarp personas datus, ir Aģentūrai un Labklājības ministrijai to darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildei.

(6) Šā panta ceturtajā daļā minētās sociālās rehabilitācijas informācijas sistēmas struktūru, tajā iekļaujamos datus, to apjomu, datu apstrādes noteikumus un kārtību, kā arī institūciju sadarbības noteikumus nosaka Ministru kabinets.

(7) Lai veiktu to personu uzskaiti, kuras saņem valsts finansētus profesionālās rehabilitācijas un profesionālās piemērotības noteikšanas pakalpojumus, un nodrošinātu šo pakalpojumu savlaicīgu un kvalitatīvu piešķiršanu, kā arī plānotu, izstrādātu un novērtētu valsts politiku profesionālās rehabilitācijas un profesionālās piemērotības noteikšanas jomā un nodrošinātu citu savu funkciju izpildi, Aģentūra veido un uztur Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēmu. Tā ir valsts informācijas sistēma. Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēmas pārzinis ir Aģentūra. Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēmā attiecībā uz personām, kuras pieprasījušas un saņēmušas šā panta pirmās daļas 2. un 4. punktā un $1.^2$ daļā minētos pakalpojumus, apstrādā personu identificējošu informāciju, kontaktinformāciju un veselības datus, kā arī informāciju par saņemtajiem pakalpojumiem un to sniedzējiem, iegūto izglītību un darba pieredzi. Lai pārbaudītu personas atbilstību mērķgrupas kritērijiem, Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēma minētos datus salīdzina ar Fizisko personu reģistrā, Valsts izglītības informācijas sistēmā un Invaliditātes informatīvajā sistēmā esošiem datiem.

(8) Tiesības apstrādāt Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēmā iekļauto informāciju saistībā ar profesionālo rehabilitāciju un profesionālās piemērotības noteikšanu šo pakalpojumu saņēmējiem, tostarp personas datus, ir Aģentūrai un Labklājības ministrijai to darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildei un šā panta septītajā daļā minētā mērķa sasniegšanai.

(9) Profesionālās rehabilitācijas informācijas sistēmas struktūru, tajā iekļaujamo informāciju, tostarp personas datus un to apjomu, datu apstrādes kārtību, kā arī institūciju sadarbības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(10) Aģentūrai ir tiesības pieņemt lēmumu par klienta izslēgšanu no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma rindas, ja klients divas reizes ir noraidījis pakalpojuma saņemšanu. Aģentūra informē klientu un attiecīgo pašvaldību par pieņemto lēmumu.

(20.12.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009., 29.10.2009., 07.10.2010., 08.07.2011., 10.11.2016., 12.01.2017., 19.12.2019., 20.01.2022., 10.03.2022., 28.09.2023. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

16.pants. Sociālo pakalpojumu kvalitātes kontroles inspekcija

(Izslēgts ar 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

17.pants. Sociālo pakalpojumu sniedzējs

(1) Šajā likumā noteiktos sociālos pakalpojumus drīkst sniegt tikai tāds sociālo pakalpojumu sniedzējs, kura pamatdarbība vai kura attiecīgās struktūrvienības pamatdarbība ir šo pakalpojumu sniegšana un kurš attiecīgā pakalpojuma sniegšanai ir reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad pakalpojuma sniegšana uzsākta.

(1^1) Ja sociālā pakalpojuma sniedzējs, kurš šo pakalpojumu sniedz, iekļaujot arī klienta izmitināšanu (sociālais pakalpojums ar izmitināšanu), ir izslēgts no sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra par neatbilstību normatīvo aktu prasībām, tad, ievērojot nosacījumu, ka sniegtais pakalpojums neapdraud klienta drošību vai veselību, šis pakalpojuma sniedzējs turpina nodrošināt pakalpojuma sniegšanu ne ilgāk kā sešus mēnešus no dienas, kad tam

paziņots lēmums par izslēgšanu no reģistra.

(2) Ministru kabinets nosaka kritērijus sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanai sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, reģistrā iekļaujamo informāciju un reģistrēšanas kārtību, nosacījumus izslēgšanai no reģistra, kā arī prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

(3) Par institūcijas, kas sniedz sociālos pakalpojumus vadītāju var būt persona, kurai ir otrā līmeņa profesionālā augstākā vai akadēmiskā augstākā izglītība.

(4) Sociālo pakalpojumu sniedzējam ir tiesības pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību iestādēm un citām valsts pārvaldes iestādēm, privātpersonām, tai skaitā ārstniecības iestādēm, ziņas, kas nepieciešamas sociālo pakalpojumu sniegšanai, tai skaitā informāciju par personas funkcionālo traucējumu raksturu un pakāpi, ienākumiem un personai piederošajiem īpašumiem, aizbildnības un aizgādības jautājumiem, bērna aizgādības tiesību realizāciju, tiesisko un mantisko stāvokli, ja ziņas nepieciešamas, lai pieņemtu vai izpildītu lēmumu par sociālā pakalpojuma sniegšanu, un tās nav iespējams saņemt no valsts un pašvaldību institūciju datubāzēm.

(5) Sociālo pakalpojumu sniedzējam ir pienākums sniegt Labklājības ministrijai informāciju un normatīvajos aktos noteiktos pārskatus par savu darbību sociālo pakalpojumu sniegšanas jomā.

(6) Sociālo pakalpojumu sniedzējam, nodrošinot valsts un pašvaldību sociālos pakalpojumus un sociālo pakalpojumu administrēšanu, klientu lietu vešanas un uzskaites nolūkā ir tiesības labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā apstrādāt personas datus, tostarp par personām piešķirtajiem un sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, informāciju par pakalpojumu pieejamību un to sniegšanas kapacitāti, kā arī datus par pakalpojumu sniegšanas izmaksām un finansējuma avotiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004., 21.06.2007., 20.12.2007., 07.05.2009., 12.01.2017., 19.12.2019. un 20.11.2025. likumu, kas stājas spēkā 17.12.2025.)

17.[1] pants. Administratīvo aktu un faktiskās rīcības apstrīdēšana un pārsūdzēšana

(1) Tiešās pārvaldes iestāžu, valsts kapitālsabiedrību vai šā likuma 13.panta 2.[1] un 2.[2] daļā noteikto personu kā sociālo pakalpojumu sniedzēju izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību var apstrīdēt Labklājības ministrijā, bet tās lēmumus pārsūdzēt tiesā, ja likumā vai Ministru kabineta noteikumos nav noteikts citādi.

(2) Pašvaldību un to institūciju kā sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības sniedzēju izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību var apstrīdēt atbilstoši Pašvaldību likumam. Pašvaldības sociālā dienesta lēmuma par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršanu bērnam, kurš ir cietis no prettiesiskām darbībām, apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(3) Labklājības ministrijas amatpersonu izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību var apstrīdēt, vēršoties pie Labklājības ministrijas valsts sekretāra, bet viņa lēmumus pārsūdzēt tiesā.

(4) Labklājības ministrijas lēmuma par sociālo pakalpojumu sniedzēja izslēgšanu no Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra, Labklājības ministrijas vai sociālo pakalpojumu sniedzēja lēmuma par sociālo pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanu vai izbeigšanu, kā arī pašvaldības lēmuma par sociālās palīdzības sniegšanas pārtraukšanu vai izbeigšanu apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur attiecīgā lēmuma darbību, izņemot gadījumu, kad šī darbība tiek apturēta ar tās iestādes lēmumu, kurā lēmums tiek apstrīdēts.

(07.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.01.2017. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

III nodaļa
Sociālo pakalpojumu sniegšanas mērķi, veidi un tiesības uz tiem

18.pants. Sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas mērķis

Sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas mērķis ir nodrošināt dzīves kvalitātes nepazemināšanos personai, kura vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ to nevar nodrošināt pati saviem spēkiem.

19.pants. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas mērķis

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes, darbnespējas, brīvības atņemšanas soda izciešanas, atkarības vai vardarbības un citu faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas personas dzīvē.

20.pants. Personas tiesības uz sociālo aprūpi

(1) Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem ir tiesības uz viņu vajadzībām atbilstošu sociālās aprūpes pakalpojumu.

(2) Personām, kurām funkcionālo traucējumu dēļ ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt, ir tiesības uz nepieciešamās aprūpes līmenim atbilstošu sociālās aprūpes pakalpojumu, izņemot šā likuma 13. panta pirmās daļas 12.[1] punktā minētās paliatīvajā aprūpē esošās personas, kurām ir tiesības uz to vajadzībām atbilstošu sociālās aprūpes pakalpojumu.

(3) Ir šādi aprūpes līmeņi:

1) pirmais aprūpes līmenis — personas fiziskās vai garīgās spējas ir mēreni ierobežotas. Persona spēj un prot veikt pašaprūpi atbilstoši savām vajadzībām un savam veselības stāvoklim; nepieciešams minimāls personāla atbalsts noteiktu stundu skaitu nedēļā. Sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzējs nodrošina ārstniecības personas noteikto klienta uzraudzību;

2) otrais aprūpes līmenis — personas fiziskās vai garīgās spējas ir mēreni vai smagi ierobežotas. Persona spēj un prot veikt pašaprūpi atbilstoši savām vajadzībām un savam veselības stāvoklim, bet ir iespējama spēju vai prasmju pazeminašanās; nepieciešams neliels personāla atbalsts ikdienā. Sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzējs nodrošina ārstniecības personas noteikto klienta uzraudzību un novēro funkcionālo traucējumu izmaiņas;

3) trešais aprūpes līmenis — personas fiziskās vai garīgās spējas ir smagi ierobežotas. Personas spēja veikt noteiktas pašaprūpes darbības ir traucēta; nepieciešams regulārs personāla atbalsts ikdienā. Sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzējs nodrošina ārstniecības personas noteikto klienta uzraudzību un novēro funkcionālo traucējumu izmaiņas;

4) ceturtais aprūpes līmenis — personas fiziskās vai garīgās spējas ir ļoti smagi ierobežotas, izteikta pašaprūpes spēju nepietiekamība, persona pilnībā aprūpējama un uzraugāma visu diennakti. Sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzējs nodrošina ārstniecības personas noteikto klienta uzraudzību un novēro funkcionālo traucējumu izmaiņas.

(4) Kritērijus aprūpes līmeņa noteikšanai un klientu izvērtēšanai, kā arī nosacījumus sociālās aprūpes pakalpojumu saņemšanai dzīvesvietā un institūcijā un to saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(12.01.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.09.2023. likumu, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

21.pants. Personas tiesības uz sociālo rehabilitāciju

(1) Tiesības uz sociālo rehabilitāciju ir šādām šā likuma 3.pantā minētajām personām, kuru iekļaušanās sabiedrībā ir apgrūtināta:

1) personām ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem;

2) personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas;

3) personām, kurām ir izveidojusies atkarība no alkohola, narkotiskajām vai psihotropajām vielām;

4) personām, kuras cietušas no vardarbības;

5) bērniem, kuri ilgstoši (ilgāk par vienu gadu) atradušies ārpusģimenes aprūpē;

6) bērniem ar uzvedības problēmām vai augstiem to attīstības riskiem;

7) bērniem, kuri atrodas ārpusģimenes aprūpē un ir sasnieguši 16 gadu vecumu;

8) šā likuma 12. panta septītajā daļā minētajām personām;

9) šā likuma 12. panta astotajā daļā minētajām personām.

(2) Pašvaldības atbilstoši nepieciešamībai izstrādā rehabilitācijas programmas arī personu grupām, kuru iekļaušanās sabiedrības dzīvē ir apgrūtināta citu iemeslu dēļ. Pašvaldības atbilstoši nepieciešamībai var nodrošināt šā panta pirmajā daļā minētajām personām arī citus atbalsta pasākumus.

(3) *(Ievaddaļa stājas spēkā 01.01.2027. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2027. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu):*

1) *(punkts stājas spēkā 01.01.2027. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2027. Sk. pārejas noteikumu 70. punktu)*;

2) *(punkts stājas spēkā 01.01.2029. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2029. Sk. pārejas noteikumu 67. punktu).*

(4) Specializētās darbnīcas pakalpojuma sniedzējs no saviem līdzekļiem var izmaksāt atbalstu personām, kuras sociālās rehabilitācijas pakalpojuma ietvaros saņem specializētās darbnīcas pakalpojumu, lai veicinātu personu motivāciju līdzdarboties specializētās darbnīcas organizētajās aktivitātēs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2019. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

21.[1] pants. Personas tiesības uz psihosociālo rehabilitāciju

(1) Psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu ir tiesības saņemt šādām personām, kurām nepieciešams atbalsts psihosociālo problēmu risināšanā, ja šīs problēmas apgrūtina to iekļaušanos sabiedrībā:

1) personām ar prognozējamu vai pirmreizēju invaliditāti, kuras cēlonis ir onkoloģiska slimība, saglabājot tiesības saņemt piešķirto pakalpojumu arī gadījumā, ja beidzies termiņš, uz kuru personai noteikta prognozējama vai pirmreizēja invaliditāte, kā arī personām pēc onkoloģiskas slimības ārstēšanas kursa beigām ar ārstējošā ārsta rekomendāciju par nepieciešamību saņemt psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu;

2) vienam šīs daļas 1.punktā minētās personas izraudzītam tuviniekam, ja persona un tuvinieks norāda uz nepieciešamību pakalpojumu saņemt kopā un šo nepieciešamību pamato attiecīgā onkoloģiskā slimība;

3) bērnam, kuram saskaņā ar ārstu konsīlija lēmumu nepieciešama paliatīvā aprūpe, un ar viņu vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem ģimenes locekļiem vai audžuģimenei. Bērnam tiesības saņemt pakalpojumu nepieciešamības gadījumā saglabājas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai;

4) šā likuma 13. panta pirmās daļas 12.[1] un 16. punktā minētajām personām.

(2) Pašvaldības atbilstoši nepieciešamībai un finansiālajām iespējām var organizēt psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumus arī citām personu grupām.

(12.01.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2019., 04.08.2021., 28.09.2023. un 04.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

22.pants. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas veidi

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek sniegti:

1) personas dzīvesvietā, nodrošinot aprūpi mājās, rehabilitāciju dzīvesvietā, dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, grupu dzīvokļos (grupu mājās), servisa dzīvokļos, naktspatversmēs vai patversmēs un citur;

2) ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās;

3) institūcijās, kas nodrošina īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 04.12.2024.)

23.pants. Aprūpe mājās

(1) Ja personai nepieciešama aprūpe dzīvesvietā, pašvaldība, nosakot personai aprūpes mājās pakalpojuma nepieciešamību un tā apjomu, ņem vērā:

1) kādas iespējas nodrošināt nepieciešamo aprūpi ir ar šo personu kopā dzīvojošajiem ģimenes locekļiem vai personām, kurām ar aprūpējamo ir kopēji izdevumi par uzturu un kuras mitinās vienā mājoklī ar viņu, tostarp ņem vērā ģimenes locekļu nodarbinātību un atrašanos ilgstošā atvaļinājumā;

2) funkcionālo traucējumu smagumu, kā arī noteikto invaliditāti un Valsts komisijas atzinuma par īpašas kopšanas nepieciešamību esību, ja pakalpojumu piešķir bērnam;

3) laikposmu, kuru persona pavada ārpus dzīvesvietas (piemēram, izglītības iestādē vai dienas aprūpes centrā);

4) to, vai un kādā apjomā persona saņem citus pakalpojumus vai atbalsta pasākumus (piemēram, asistenta, pavadoņa, atelpas brīža vai bērnu uzraudzības pakalpojumu);

5) citus apstākļus, kuru dēļ objektīvi nav iespējams nodrošināt pienācīgu personas aprūpi (piemēram, citu bērnu vai kopjamu personu atrašanās mājsaimniecībā).

(2) Ja personas aprūpi nodrošina ģimenes locekļi, pašvaldība šos ģimenes locekļus atbalsta psiholoģiski, viņus konsultējot un apmācot, un, ja nepieciešams, arī materiāli.

(3) Ja persona dzīvo viena vai ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi, personai ir tiesības saņemt sociālās aprūpes pakalpojumu.

(4) Ministru kabinets nosaka maksimālo apjomu, kādā aprūpes mājās pakalpojumu var piešķirt bērnam ar invaliditāti, kuram ir izsniegts Valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, un personai līdz 24 gadu vecumam, kurai īpašas kopšanas nepieciešamība pēc pilngadības sasniegšanas tiek turpināta.

(5) Aprūpes mājās pakalpojumu bērni ar invaliditāti, kuriem ir izsniegts Valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, saņem bez maksas. Pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai personai aprūpes mājās pakalpojumu turpina sniegt bez maksas, ja persona ir saņēmusi Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību.

(6) Aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanu var pārtraukt, ja pašvaldības sociālais dienests konstatē, ka pilngadīgs klients vai viņa apgādnieks nesadarbojas ar pašvaldības sociālo dienestu vai pakalpojuma sniedzēju vai nepilda noslēgto vienošanos, izņemot gadījumu, kad tam ir objektīvi iemesli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.11.2024. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

24.pants. Sociālā rehabilitācija dzīvesvietā

Lai sekmētu valstī un pašvaldībā pieejamo resursu izmantošanu un nodrošinātu personas iekļaušanos sabiedrībā, sociālais dienests vai sociālās rehabilitācijas pakalpojuma sniedzējs katrai sociāli rehabilitējamai personai izstrādā un īsteno individuālās sociālās rehabilitācijas plānu.

(07.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.11.2010.)

25.pants. Nodrošināšana ar tehniskajiem palīglīdzekļiem

(1) Tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumus ir tiesības saņemt šādām personām ar ilgstošiem vai nepārejošiem organisma funkciju traucējumiem vai anatomiskiem defektiem, ja tās saņēmušas ārstniecības personas atzinumu par šāda pakalpojuma nepieciešamību:

1) personām ar invaliditāti;

2) personām, kurām tehniskais palīglīdzeklis nepieciešams, lai samazinātu vai novērstu funkcionālo mazspēju;

3) personām ar prognozējamu invaliditāti, kurām šāda pakalpojuma nepieciešamība noteikta individuālajā rehabilitācijas plānā;

4) personām ar anatomiskiem defektiem — protēzi vai ortopēdiskos apavus.

(2) Kārtību, kādā personas saņem tehniskos palīglīdzekļus, un tehnisko palīglīdzekļu aprites noteikumus reglamentē Ministru kabinets.

(3) No valsts budžeta finansējamo tehnisko palīglīdzekļu sarakstu apstiprina Ministru kabinets.

(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktās personas ar tiflotehnikas un surdotehnikas pakalpojumiem nodrošina Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība, bet ar pārējo tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumiem — valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"", kura:

1) organizē pakalpojumu sniegšanas sistēmu, ņemot vērā teritoriālo principu, un izdod administratīvos aktus par pakalpojumu piešķiršanu konkrētām personām;

2) nosaka pakalpojumu sniedzējus atbilstoši šā likuma 13.pantā noteiktajam;

3) nodrošina piešķirto valsts budžeta līdzekļu racionālu izlietojumu un šā izlietojuma kontroli;

4) organizē tehnisko palīglīdzekļu apriti — datubāzu veidošanu un uzturēšanu attiecībā uz tehniskajiem palīglīdzekļiem, rindām pakalpojumu saņemšanai un pakalpojumu saņēmušajām personām un citiem ar pakalpojumu nodrošināšanu saistītiem jautājumiem;

5) informē sabiedrību par pakalpojumu saņemšanas iespējām.

(5) Personām ar invaliditāti, kurām Valsts komisija ir noteikusi medicīniskas indikācijas speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un transporta izdevumu kompensēšanas pabalsta saņemšanai, ir tiesības saņemt par valsts budžeta līdzekļiem pakalpojumu — transportlīdzekļa pielāgošana —, lai tas pildītu tehniskā palīglīdzekļa funkciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006., 03.05.2007., 07.05.2009., 07.10.2010., 12.01.2017., 10.03.2022. un 07.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 04.12.2024.)

26.pants. Profesionālā rehabilitācija un profesionālās piemērotības noteikšana

(1) Tiesības saņemt valsts finansētus profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus un profesionālās piemērotības noteikšanas pakalpojumus ir personām darbspējas vecumā, ja tām ir funkcionāli traucējumi vai noteikta invaliditāte vai prognozējama invaliditāte. Lai saņemtu valsts finansētus profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus vai profesionālās piemērotības noteikšanas pakalpojumu, persona vēršas pie attiecīgā pakalpojumu sniedzēja, kurš pieņem lēmumu par pakalpojumu piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt pakalpojumus.

(2) Kārtību, kādā persona saņem valsts finansētus profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus un profesionālās piemērotības noteikšanas pakalpojumu, nosaka Ministru kabinets. Ministru kabinets nosaka funkcionālo traucējumu sarakstu.

(12.01.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.03.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

26.[1] pants. Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums

(1) Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma mērķis ir sniegt atbalstu lēmumu pieņemšanā pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem, neiespaidojot šīs personas gribu, izvēles un lēmumus, lai atbalstāmā persona pati spētu neatkarīgi pieņemt lēmumus.

(2) Pašvaldībai ir tiesības par saviem līdzekļiem nodrošināt atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu papildus šā likuma 13. panta pirmās daļas 14. punktā noteiktajām personām arī citām personu grupām. Pašvaldība attiecīgās personu grupas nosaka saistošajos noteikumos.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023. Pants stājas spēkā 01.11.2023. Sk. pārejas noteikumu 58. punktu)

27.pants. Dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumi

(1) Dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas nodrošina aprūpi un iespēju iesaistīties fiziskās un garīgās aktivitātēs:

1) pensijas vecuma personām;

2) personām ar invaliditāti, kurām ir fiziska rakstura traucējumi;

3) personām ar garīga rakstura traucējumiem;

4) personām pēc smagām, ilgstošām slimībām.

(2) Pašvaldībai ir tiesības dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināt arī citām personām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.03.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

27.[1] pants. Grupu mājas (dzīvokļa), pusceļa mājas, servisa dzīvokļa un sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi

(1) Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā un, ja nepieciešams, sociālo aprūpi personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Citus personai nepieciešamos sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību nodrošina pašvaldība, kura pieņēmusi lēmumu par grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma piešķiršanu.

(2) Pusceļa mājā sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus:

1) personām ar garīga rakstura traucējumiem, lai tās apgūtu patstāvīgai dzīvei vai dzīvei grupu mājā (dzīvoklī) nepieciešamās iemaņas;

2) personām ar citiem funkcionāliem traucējumiem, lai tās apgūtu vai nostiprinātu patstāvīgai dzīvei nepieciešamās iemaņas.

(3) Servisa dzīvoklī personai ar smagiem funkcionāliem traucējumiem nodrošina neatkarīgas dzīves iespējas, palielinot šīs personas sociālās funkcionēšanas un pašaprūpes spējas.

(4) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos pakalpojuma apjomu, klienta maksājumus un kārtību, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no valsts vai pašvaldības budžeta, nosaka Ministru kabinets.

(5) Sociālās rehabilitācijas centrā personām ar funkcionāliem traucējumiem, no psihoaktīvām vielām atkarīgām personām, personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas un citām personām ar sociālās funkcionēšanas problēmām sniedz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanai nepieciešamos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus atbilstoši katras personas vajadzībām.

(25.05.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.05.2007., 21.06.2007., 12.01.2017. un 10.03.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

28.pants. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumi

(1) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas nodrošina klientam mājokli, nepieciešamā līmeņa sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija var klientam nodrošināt arī ārstniecības personas noteikta ārstēšanas plāna izpildi. Šīs institūcijas pakalpojumus, ja nav medicīnisku kontrindikāciju to saņemšanai, ir tiesības saņemt:

1) bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, ja nav iespējams nodrošināt viņu aprūpi un audzināšanu audžuģimenē vai pie aizbildņa. Institūcija, ja nepieciešams, sociālās rehabilitācijas ietvaros nodrošina tajā ievietotam 16 gadu vecumu sasniegušam bērnam sociālo mentoru;

2) pensijas vecuma personām un personām ar funkcionāliem traucējumiem, ja nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu;

3) bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, ja nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu;

4) pilngadīgām personām ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem, kurām nav nepieciešama atrašanās specializētā ārstniecības iestādē un kuru stāvoklis neapdraud apkārtējos, ja nepieciešamā pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās, dienas aprūpes centrā vai grupu mājā (dzīvoklī) noteikto sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma apjomu.

(1^1) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija var veidot struktūrvienību veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.

(1^2) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, izmantojot Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu, ne retāk kā reizi trijos mēnešos par bāreni vai bez vecāku gādības palikušu bērnu, kas ir jaunāks par trim gadiem, un ne retāk kā reizi sešos mēnešos par bāreni vai bez vecāku gādības palikušu bērnu no dienas, kad viņš sasniedz trīs gadu vecumu, līdz brīdim, kad pakalpojuma sniegšana viņam tiek pārtraukta, informē bāriņtiesu un pašvaldības sociālo dienestu par:

1) vecāku, brāļu, māsu, vecvecāku, kā arī citu personu, ar kurām bērns ilgu laiku ir dzīvojis nedalītā saimniecībā, saskarsmi ar bērnu un sadarbību ar ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas

institūciju;

2) bērna fizisko un psihosociālo attīstību.

(2) Pakalpojuma sniegšanu ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā pilngadīgai personai var pārtraukt, ja:

1) persona apdraud citu personu veselību, dzīvību vai sistemātiski pārkāpj noslēgtā līguma noteikumus;

2) personai rehabilitācijas rezultātā vairs nav nepieciešami ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumi un tos var nomainīt ar pakalpojumiem dzīvesvietā;

3) persona lūdz pārtraukt pakalpojumu sniegšanu;

4) persona izcieš sodu ieslodzījuma vietā;

5) persona atrodas prombūtnē ilgāk par 12 mēnešiem.

(3) Šā panta otrajā daļā minētajos gadījumos lēmumu par pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu pieņem attiecīgās institūcijas vadītājs, informējot par to pašvaldību, kuras administratīvajā teritorijā persona dzīvojusi pirms iestāšanās institūcijā. Ja nav noskaidrojama administratīvā teritorija, kurā persona dzīvojusi pirms iestāšanās institūcijā, tiek informēta pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā ir personas pēdējā konstatējamā atrašanās vieta. Pašvaldībai ir pienākums nodrošināt attiecīgajai personai nepieciešamos sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, kā arī izmitināšanu, ja šai personai nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā.

(3^1) Lēmumu par pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu institūcijas vadītājs var pieņemt arī tādā gadījumā, ja nevis kāda no šā panta trešajā daļā minētajām pašvaldībām, bet cita pašvaldība ne vēlāk kā mēnesi pirms pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanas rakstveidā apliecinājusi institūcijas vadītājam, ka tās administratīvajā teritorijā pēc rakstveida vienošanās ar attiecīgo personu tai tiks nodrošināta izmitināšana un nepieciešamie sociālie pakalpojumi.

(4) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu aptur, ja persona atrodas bezvēsts prombūtnē ilgāk nekā divus mēnešus no dienas, kad par pazušanas faktu ziņots policijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.05.2006., 03.05.2007., 29.10.2009., 06.12.2012.,12.01.2017., 10.03.2022. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025. Grozījums par pirmās daļas 1. punkta papildināšanu ar teikumu stājas spēkā 01.01.2026. $1.^1$ daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2028. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2028. Sk. pārejas noteikumu 51. un 65. punktu)

IV nodaļa
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās dzīvojošo personu tiesības

29.pants. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientu tiesības

(1) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas klientam ir tiesības:

1) patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos īstenot tiktāl, ciktāl tas neierobežo citu personu tiesības un brīvības vai neapdraud personas veselību vai dzīvību;

2) saņemt savam funkcionālajam stāvoklim un nepieciešamajam aprūpes līmenim atbilstošus pakalpojumus, kā arī uz individuālu un profesionālu personāla pieeju pakalpojumu sniegšanā;

3) ja viņš ir pilngadīga persona, — laikposmu no viena mēneša līdz trim mēnešiem uzturēties ārpus institūcijas citas personas (ģimenes) aprūpē. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, rakstveidā vienojoties ar personu (ģimeni), nosaka šīs uzturēšanās ilgumu, pušu tiesības un pienākumus, kā arī izmaksā klienta uzturnaudu vai uztura pabalstu atbilstoši laikposmam, kuru viņš atrodas citas personas (ģimenes) aprūpē;

4) ja viņš ir bērns, — uzturēties ārpus institūcijas citas personas (ģimenes) aprūpē saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likumu.

(2) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas klientam ir tiesības uz noteiktu naudas summu personiskiem izdevumiem šādā apmērā:

1) pilngadīgai personai, kura ir šā likuma 13.[1] panta trešajā daļā noteiktās pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās, vai pabalsta personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, saņēmēja, naudas summa, kas paliek tās rīcībā pēc ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma apmaksas, nedrīkst būt mazāka par 15 procentiem no tai izmaksājamās šo maksājumu kopējās summas;

2) pilngadīgai personai, kura nav šā likuma 13.[1] panta trešajā daļā noteiktās pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās, vai pabalsta personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, saņēmēja, naudas summa, kas tai izmaksājama no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas budžeta, ir 15 procenti no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra;

3) bērnam no septiņu gadu vecuma naudas summa, kas izmaksājama no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas budžeta, ir 15 procenti no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra, kāds noteikts Valsts sociālo pabalstu likuma 13. panta pirmās daļas 1. punktā minētajām personām. Ilgstošas sociālās aprūpes institūcija, ņemot vērā institūcijas budžeta iespējas, var lemt par lielākas naudas summas piešķiršanu.

(3) Par šā panta pirmajā daļā noteikto klienta tiesību nodrošināšanu un šim nolūkam nepieciešamo institūcijas darba organizēšanu ir atbildīgs ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.05.2007., 18.09.2008., 07.05.2009., 29.10.2009., 12.01.2017., 19.12.2019. un 10.03.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

30.pants. Sociālās aprūpes padomes kompetence

(1) Lai sekmētu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās dzīvojošo personu tiesību ievērošanu, attiecīgās institūcijas vadītājs izveido sociālās aprūpes padomi (turpmāk — padome), kuras sastāvā ietilpst ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā dzīvojošās personas, to radinieki, institūcijas darbinieki un vietējās pašvaldības pārstāvji. Padomes lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

(2) Padome:

1) saskaņo institūcijas iekšējās kārtības noteikumus;

2) iesniedz priekšlikumus institūcijas darbības uzlabošanai;

3) izskata konfliktus starp klientiem un institūcijas administrāciju;

4) piedalās institūcijas sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtēšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.06.2004. un 25.05.2006. likumu, kas stājas spēkā 28.06.2006.)

31.pants. Personas tiesību ierobežojumi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā

(1) Lai nepieļautu personas atstāšanu bez uzraudzības un aizsargātu tās veselību un dzīvību, kā arī citu personu tiesības un brīvības, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota persona var pieņemt lēmumu par nepieciešamību noteiktā laika periodā ierobežot personas tiesības brīvi pārvietoties, ja šādas uzraudzības nepieciešamība, pamatojoties uz personas veselības stāvokli, ir noteikta tās individuālajā rehabilitācijas vai aprūpes plānā.

(2) Ja persona ar savu rīcību apdraud savu vai citu personu veselību vai dzīvību, attiecīgās institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota persona var pieņemt lēmumu, izdarot atzīmi personas lietā, par personas izolēšanu uz laiku, ne ilgāku par 24 stundām, īpaši šim nolūkam iekārtotā telpā, kur personai tiek nodrošināta nepieciešamā aprūpe un nepārtraukta uzraudzība.

(3) Ja nepieciešams ierobežot ilgstošas aprūpes institūcijās esošo bērnu tiesības, piemērojamas Bērnu tiesību aizsardzības likuma normas.

(4) Klientam, kurš saņem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumus un kuram ir piešķirta pensija vai atlīdzība, vai valsts sociālais pabalsts, šo maksājumu izmaksu, ievērojot šā likuma 13.[1] panta trešajā daļā un 29.panta otrās daļas 1.punktā minētos nosacījumus, nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kuras kontā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pamatojoties uz klienta iesniegumu, pārskaita minētos maksājumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009. un 12.01.2017. likumu, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

V nodaļa
Sociālā palīdzība

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

32. pants. Sociālās palīdzības mērķis

Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu zemu ienākumu mājsaimniecībām, lai nodrošinātu ienākumus garantētā minimālā ienākumu sliekšņa līmenī un segtu ar mājokļa lietošanu saistītos izdevumus, kā arī

sniegt atbalstu atsevišķu izdevumu apmaksai un krīzes situācijās.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

33. pants. Minimālo ienākumu sliekšņi sociālās palīdzības sniegšanai

(1) Minimālo ienākumu sliekšņus sociālās palīdzības sniegšanai nosaka procentuālā apmērā, noapaļotus līdz veseliem *euro*, no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk — ienākumu mediāna).

(2) Garantēto minimālo ienākumu slieksnis ir 22 procenti no ienākumu mediānas.

(3) Trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis ir 50 procenti no ienākumu mediānas.

(4) Maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksni katra pašvaldība ir tiesīga noteikt ne augstāku par 80 procentiem no ienākumu mediānas, bet ne zemāku par šā panta trešajā daļā noteikto trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksni.

(5) Minimālo ienākumu sliekšņu apmērus mājsaimniecībai aprēķina, piemērojot attiecīgajam ienākumu slieksnim šādus koeficientus:

1) pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā — koeficientu 1;

2) pārējām personām mājsaimniecībā — koeficientu 0,7, noapaļojot līdz veseliem *euro*.

(08.03.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Satversmes tiesas 05.10.2023. spriedumu, 04.12.2024. un 19.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

34. pants. Minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšana

Minimālo ienākumu sliekšņus pārskata likumā "Par sociālo drošību" noteiktajā kārtībā.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

35. pants. Sociālās palīdzības pabalstu veidi

(1) Pamata sociālās palīdzības pabalsti ir:

1) garantētā minimālā ienākuma pabalsts — materiāls atbalsts naudas izteiksmē minimālo ikdienas izdevumu apmaksai;

2) mājokļa pabalsts — materiāls atbalsts ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu segšanai.

(2) Papildu sociālās palīdzības pabalsti ir:

1) pabalsts atsevišķu izdevumu apmaksai — materiāls atbalsts personām sociālās funkcionēšanas un neatkarīgas dzīves nodrošināšanai;

2) pabalsts krīzes situācijā — operatīvi sniegts materiāls atbalsts ārēju notikumu radītu seku novēršanai vai mazināšanai.

(3) Mājokļa pabalsta apmēru aprēķina, ņemot vērā šādus izdevumus:

1) par dzīvojamās telpas lietošanu (īres maksa, izdevumi par obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām);

2) par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu (siltumenerģija apkures un karstā ūdens nodrošināšanai, elektroenerģija, ūdens, dabasgāze, kanalizācijas vai asenizācijas nodrošināšana, sadzīves atkritumu apsaimniekošana), ja tie nav ietverti īres maksā vai nepieciešamajos izdevumos par obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām;

3) ar telekomunikāciju pakalpojumiem un internetu saistītos izdevumus, kā arī izdevumus par ūdens skaitītāju uzstādīšanu un verifikāciju.

(4) Mājokļa pabalsta apmēru aprēķina kā starpību starp garantēto minimālo ienākumu sliekšņu summu mājsaimniecībai, kas reizināta ar attiecīgu šā panta piektajā daļā noteikto koeficientu, un normatīvajos aktos noteiktajiem izdevumiem par mājokli un mājsaimniecības kopējiem ienākumiem.

(5) Lai mājsaimniecībai aprēķinātu mājokļa pabalsta apmēru, garantēto minimālo ienākumu sliekšņu summai piemēro šādus koeficientus:

1) atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti — koeficientu 2,1;

2) mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, — koeficientu 1,7;

3) mājsaimniecībai, kurā ir bērni līdz 18 gadu vecumam vai pilngadīgas personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, — koeficientu 1,7;

4) pārējām mājsaimniecībām — koeficientu 1,3.

(24.11.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.03.2023., 04.12.2024., 19.12.2024. un 26.02.2026. likumu kas stājas spēkā 28.02.2026. Piektās daļas 3. punkta jaunā redakcija stājas spēkā 01.11.2026. Sk. pārejas noteikumu 76. punktu)

36. pants. Materiālās situācijas izvērtēšanas un sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi

(1) Pašvaldības sociālais dienests pirms lēmuma par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa vai sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā pieņemšanas izvērtē mājsaimniecības kopējos materiālos resursus, izmantojot valsts un pašvaldības informācijas sistēmās esošos datus un ievērojot šādus kritērijus:

1) par ienākumiem neuzskata vienīgā mājokļa iegādei piešķirtā kredīta pamatsummu un procentu maksājumu, no sava īpašuma atsavināšanas gūto ienākumu daļu, kas izlietota vienīgā mājokļa iegādei, summu, ko persona maksā kā uzturlīdzekļus bērnam un kas nepārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram bērnam, ģimenes valsts pabalstu un piemaksas pie šā pabalsta, bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu, pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, pabalstu par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti, pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās, pabalstu ar celiakiju slimam bērnam, atlīdzību par adopciju, pabalstus bērna piedzimšanas un personas nāves gadījumā, ienākumus no bērna nekustamā īpašuma izīrēšanas, ja ir bāriņtiesas lēmums par bērna mantisko tiesību aizsardzību, sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās, pabalstu apģērba un mīkstā inventāra iegādei audžuģimenē, studiju kredītu, studējošā kredītu, bezdarbnieka stipendiju un mobilitātes pabalstu, bērna, kurš jaunāks par 18 gadiem un mācās, ienākumus no algota darba vai pašnodarbinātības līdz minimālās mēneša darba algas apmēram, papildu izdevumu kompensāciju saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kompensāciju kriminālprocesā cietušai personai, apdrošināšanas atlīdzību pēc apdrošināšanas gadījuma iestāšanās iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai, atlīdzību par asins vai asins komponentu ziedošanu, citas personas sniegto materiālo atbalstu ārstniecības izdevumu, izglītības izdevumu un mājokļa kredīta maksājuma

veikšanai, līdzekļus, kas gūti no labdarības fondiem, sociālo kampaņu rezultātā gūto materiālo labumu noteiktam mērķim, vienreizējo finansiālo atbalstu bēglim vai alternatīvo statusu ieguvušai personai, kā arī šajā likumā noteiktos pašvaldības sociālās palīdzības pabalstus un pašvaldību brīvprātīgo iniciatīvu pabalstus;

2) par īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu neuzskata vienu mājsaimniecības nekustamo īpašumu vai tā daļu, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un pārējās personas, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju, un nepieciešamo mājokļa kustamo mantu, darbam un izglītības iegūšanai nepieciešamo aprīkojumu, zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas, dārza māju, kura izmantojama tikai vasaras periodā, vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes, sociālajai funkcionēšanai nepieciešamos transportlīdzekļus, kuru pilna masa nepārsniedz 3500 kilogramus, bet ne vairāk kā vienu transportlīdzekli mājsaimniecībā un, ja mājsaimniecībā ir bērni vai persona, kurai izsniegts atzinums par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, ne vairāk kā divus transportlīdzekļus, kā arī lauksaimniecības tehniku un velosipēdus mājsaimniecībā, kapitāla daļas vai īpašumus, kam uzlikts tiesu izpildītāja vai citas kompetentās institūcijas liegums ar to rīkoties vai kas atrodas atbrīvošanas no parādsaistībām, maksātnespējas vai likvidācijas procesā, vai no kā pēdējo triju mēnešu periodā nav gūti ienākumi saimnieciskās darbības apturēšanas dēļ, nekustamo īpašumu vai tā daļu, kas pieder iesniedzēja mājsaimniecībā dzīvojošai personai un kur savu dzīvesvietu deklarējuši un dzīvo atbalsta pieprasītāju pirmās pakāpes pilngadīgie radinieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums, bērna nekustamo īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu, kā arī naudas līdzekļu uzkrājumu mājsaimniecībai trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšņa apmērā.

(2) Personai darbspējīgā vecumā, kura vēlas saņemt sociālās palīdzības pabalstus, izņemot pabalstu krīzes situācijā, vai izziņu par atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam un kura nestrādā, ir pienākums reģistrēties Nodarbinātības valsts aģentūrā un pildīt bezdarbnieka pienākumus, izņemot gadījumu, kad persona ir:

1) ar invaliditāti, vecuma pensijas saņēmējs vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējs valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamajā vecumā;

2) sieviete grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laikā, viens no bērna vecākiem bērna kopšanas periodā vai cita persona mājsaimniecībā, kura nodrošina pirmsskolas vecuma bērna kopšanu, aprūpi, pieskatīšanu, ja to objektīvu apstākļu dēļ nav iespējams nodrošināt citādā veidā;

3) viens no bērna ar invaliditāti vecākiem, ja bērns nesaņem piemērotus aprūpes pakalpojumus;

4) vecumā no 15 gadiem, kura iegūst izglītību klātienē pamatizglītības, vispārējās vidējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādē vai ir pilna laika studējošais augstākās izglītības iestādē.

(2^1) Sociālās palīdzības pabalstus un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu nepiešķir personām, kuras atrodas ieslodzījuma vietā vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, vai sociālās korekcijas izglītības iestādē, kā arī tad, ja mājsaimniecības ienākumi pārsniedz šā likuma 33. pantā noteiktos ienākumu sliekšņus, ņemot vērā šā panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus.

(3) Pamata sociālās palīdzības pabalstus un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu:

1) piešķir uz trim kalendāra mēnešiem, ja mājsaimniecībā ir vismaz viena persona darbspējīgā vecumā;

2) piešķir uz sešiem kalendāra mēnešiem, ja mājsaimniecībā nav nevienas personas darbspējīgā vecumā vai uz personu attiecas šā panta otrajā daļā noteiktie izņēmumi;

3) var piešķirt uz vienu kalendāra mēnesi, ja mājsaimniecības ienākumi nepārsniedz šā likuma 33. pantā noteiktos ienākumu sliekšņus, taču ir konstatējama neatbilstība kādam no šā likuma 9. panta pirmajā daļā, 36. panta pirmās daļas 2. punktā un otrajā daļā noteiktajiem nosacījumiem vai Ministru kabineta noteiktajiem

sociālās palīdzības saņemšanai vai trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanai nepieciešamajiem dokumentiem. Mājsaimniecības personām ir pienākums sadarboties ar pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām minēto neatbilstību novēršanai.

(4) Ministru kabinets nosaka mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanas un garantētā minimālā ienākuma pabalsta aprēķināšanas, piešķiršanas un izmaksas kārtību, kā arī trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanas kārtību.

(5) Ministru kabinets nosaka mājokļa pabalsta aprēķināšanas, piešķiršanas un izmaksas kārtību un izdevumu pozīciju minimālās normas mājokļa pabalsta apmēra aprēķināšanai. Pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt labvēlīgākus nosacījumus attiecībā uz izdevumu pozīciju normām.

(6) Šā likuma 35. panta otrās daļas 1. punktā noteikto pabalstu piešķir par trūcīgu vai maznodrošinātu atzītai personai vai mājsaimniecībai un šo pabalstu mērķus, apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka pašvaldība saistošajos noteikumos. Šā likuma 35. panta otrās daļas 2. punktā noteiktā pabalsta apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka pašvaldība saistošajos noteikumos.

(7) Lai novērstu risku, ka sociālās palīdzības pabalsts tiek izmaksāts vienam un tam pašam mērķim vai par to pašu periodu atkārtoti, pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības iegūt no personas iepriekšējās dzīvesvietas pašvaldības sociālā dienesta informāciju par saņemtās sociālās palīdzības veidu un apmēru, ja kāda no personām, kas dzīvo mājsaimniecībā, kura pieprasījusi sociālo palīdzību, pēdējo triju mēnešu laikā mainījusi deklarēto dzīvesvietu vai pastāvīgo dzīvesvietu.

(24.11.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2021. un 08.03.2023. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

37. pants. Sociālās palīdzības pabalstu izmaksas veids

Garantētā minimālā ienākuma pabalstu mājsaimniecībai izmaksā naudā, pārējos piešķirtos sociālās palīdzības pabalstus mājsaimniecībai var izmaksāt naudā vai pabalsta summas apmērā sedzot izdevumus par precēm vai pakalpojumiem.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

38. pants. Sociālās palīdzības pabalstu izmaksas un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa pārskatīšana un atcelšana

(1) Piešķirto pamata sociālās palīdzības pabalstu izmaksu pārtrauc vai pieņemto lēmumu par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu atceļ daļā par attiecīgo personu, ja persona nonāk ieslodzījuma vietā, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, sociālās korekcijas izglītības iestādē vai ja persona ilgāk par vienu kalendāra mēnesi atrodas sociālās rehabilitācijas institūcijā ar izmitināšanu vai saņem ārstniecības pakalpojumu stacionārā, kurā pakalpojumus pilnībā vai daļēji finansē no valsts vai pašvaldības budžeta.

(2) Pašvaldības sociālais dienests var pagarināt piešķirtā mājokļa pabalsta izmaksu un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu par periodu, kurā persona saņem ārstniecības pakalpojumu stacionārā vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ar izmitināšanu.

(3) Piešķirtā sociālās palīdzības pabalsta izmaksu pārtrauc un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu atceļ ar tā mēneša pirmo datumu, kas seko mēnesim, kad radušies apstākļi, kas ir par pamatu pabalsta izmaksas pārtraukšanai vai statusa atcelšanai.

(4) Pašvaldības sociālais dienests no jauna izvērtē mājsaimniecības materiālo situāciju un pārskata lēmumu par atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam un sociālās palīdzības pabalstu apmēru un veidiem, ja pasliktinās mājsaimniecības materiālā situācija vai mainās sociālā situācija.

(5) Trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statuss netiek pārskatīts vai atcelts un pamata sociālās palīdzības pabalstu izmaksa netiek pārtraukta līdz statusa vai pabalsta piešķiršanas termiņa beigām, ja mājsaimniecības materiālais stāvoklis ir uzlabojies un tās ienākumi palielinājušies, pamatojoties uz ienākumiem, kas gūti darba attiecībās vai no saimnieciskās darbības, izņemot autoratlīdzību, ienākumus no nekustamā īpašuma un ienākumus no metāllūžņu pārdošanas, un, atkārtoti izvērtējot materiālo situāciju, pašvaldības sociālais dienests vienu reizi kalendāra gadā trīs kalendāra mēnešus neņem vērā ienākumus līdz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēram no šā ienākuma personai darbspējīgā vecumā, kura sākusi gūt ienākumus.

(24.11.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

39. pants. Nepamatoti izmaksāto sociālās palīdzības pabalstu atgūšana

Pašvaldības sociālais dienests pieņem lēmumu par nepamatoti izmaksāto sociālās palīdzības pabalstu atgūšanu, ja tas konstatē, ka attiecīgais pabalsts ir nepamatoti izmaksāts klienta vainas dēļ, kad tas sniedzis nepatiesu vai nepilnīgu informāciju vai nav paziņojis par pārmaiņām, kas varētu ietekmēt tiesības uz šo pabalstu vai tā apmēru. Ja klients neatlīdzina pārmaksāto summu labprātīgi, lēmumu izpilda tiesu izpildītājs Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta izpildrīkojumu.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

VI nodaļa
Sociālā darba mērķis un prasības sociālā darba speciālistiem

40.pants. Sociālā darba mērķis

Sociālā darba mērķis ir palīdzēt personai, ģimenei un personu grupai noteikt, atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas personas resursus un iesaistot atbalsta sistēmas.

41. pants. Personas, kurām ir tiesības veikt sociālo darbu

(1) Tiesības veikt sociālo darbu ir personai, kura atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

1) ieguvusi pirmā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā vai ir attiecīgās studiju programmas students, kurš pilna laika studiju programmu apguvis vismaz 180 kredītpunktu apjomā vai nepilna laika studiju programmu 162 kredītpunktu apjomā;

2) ir pirmā cikla augstākās izglītības sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā studiju programmas students, kurš attiecīgo pilna laika studiju programmu apguvis vismaz 120 kredītpunktu apjomā vai nepilna laika studiju programmu vismaz 108 kredītpunktu apjomā, ja šīs personas amata pienākumos neietilpst sociālais darbs ar ģimenēm ar bērniem;

3) ieguvusi otrā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā vai ir attiecīgās studiju programmas students, kurš pilna laika studiju programmu apguvis vismaz 60 kredītpunktu apjomā vai nepilna laika studiju programmu vismaz 54 kredītpunktu apjomā.

(2) Šā panta pirmās daļas 1. un 2. punktā minētā persona, kura studē sociālā darba vai karitatīvā sociālā darba studiju programmā, nedrīkst veikt sociālo darbu, ja tā triju gadu laikā no sociālā darba uzsākšanas nav ieguvusi attiecīgi pirmā vai otrā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā. Šajā triju gadu periodā neieskaita laiku, kad studijas ir pārtrauktas.

(20.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.12.2025.)

42. pants. Personas, kurām ir tiesības sniegt sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un sociālo palīdzību

(1) Tiesības sniegt sociālās aprūpes pakalpojumus ir personām, kuras ieguvušas īsā cikla augstāko izglītību sociālajā aprūpē vai profesionālo vidējo izglītību sociālajā aprūpē (pēc tādas profesionālās vidusskolas vai citas izglītības iestādes beigšanas, kura īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas) vai otrā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā, kuras ieguvušas īsā cikla profesionālo augstāko izglītību un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju sociālajā aprūpē vai pirmā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikāciju, ja studiju laikā vai profesionālās pilnveides izglītības procesā apgūta ar sociālo aprūpi saistītas studiju programmas daļa vismaz četru kredītpunktu jeb 160 stundu apjomā.

(2) Tiesības sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ir personām, kuras ieguvušas īsā cikla augstāko izglītību sociālajā rehabilitācijā vai otrā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā, kuras ieguvušas īsā cikla profesionālo augstāko izglītību un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju sociālajā rehabilitācijā vai pirmā cikla augstāko izglītību sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikāciju, ja studiju laikā vai profesionālās pilnveides izglītības procesā apgūta ar sociālo rehabilitāciju saistītas studiju programmas daļa vismaz četru kredītpunktu jeb 160 stundu apjomā.

(3) Tiesības sniegt sociālo palīdzību ir personām, kuras ir ieguvušas vismaz īsā cikla augstāko izglītību.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

43.pants. Sociālā darba speciālistu reģistrs

(Izslēgts ar 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

44.pants. Sociālā darba speciālistu sertifikācija un sertifikācijas mērķis

(Izslēgts ar 17.06.2004. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

45.pants. Sociālā darbinieka un karitatīvā sociālā darbinieka profesionālie uzdevumi

(1) Sociālā darbinieka un karitatīvā sociālā darbinieka profesionālā darbība ir vērsta uz to, lai panāktu un veicinātu indivīda sociālo problēmu praktisku risinājumu un viņa dzīves kvalitātes uzlabošanos, iekļaušanos sabiedrībā, spēju palīdzēt pašam sev.

(2) Sociālais darbinieks un karitatīvais sociālais darbinieks pēc apstākļu izvērtēšanas:

1) sniedz personai palīdzību un atbalstu sociālo problēmu risināšanā;

2) palīdz personai attīstīt spēju risināt personiskās, starppersonu un sociālās problēmas;

3) atbalsta personas attīstības iespējas, kā arī tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos īstenot;

4) piesaista sociālekonomiskos resursus un attiecīgos sociālos pakalpojumus personas vai personu grupas sociālo problēmu risināšanai;

5) nodrošina informāciju par sociālo pakalpojumu sniedzējiem un veido kontaktus starp sociālo pakalpojumu saņēmējiem un sniedzējiem.

(3) Veicot šajā pantā minētos uzdevumus, sociālie darbinieki un karitatīvie sociālie darbinieki ievēro sociālo darbinieku ētikas kodeksu, kuru apstiprina Latvijas sociālo darbinieku biedrība.

(07.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2019. un 11.03.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

46.pants. Sociālā aprūpētāja profesionālie uzdevumi

(1) Sociālais aprūpētājs plāno sociālos pakalpojumus, lai nodrošinātu tādas personas pamatvajadzību apmierināšanu, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ to nevar izdarīt saviem spēkiem.

(2) Sociālais aprūpētājs:

1) atbilstoši klienta vēlmēm un vajadzībām nosaka sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa vai atsevišķu pakalpojumu nepieciešamību un organizē pakalpojumu sniegšanu;

2) novērtē, kā mainās klienta iespējas aprūpēt sevi, un attiecīgi maina sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa apjomu un saturu.

47.pants. Sociālā rehabilitētāja profesionālie uzdevumi

(1) Sociālais rehabilitētājs plāno, vada un organizē sociālās aktivizēšanas darbu tā, lai veicinātu indivīda iekļaušanos sabiedrībā.

(2) Sociālais rehabilitētājs:

1) palīdz sociālajam darbiniekam sadarbībā ar citiem speciālistiem izstrādāt un īstenot klientu individuālos sociālās rehabilitācijas plānus, mainīt un papildināt tos atbilstoši pārmaiņām klienta dzīves situācijā;

2) palīdz klientam uzlabot esošās un apgūt jaunas sociālās prasmes.

48. pants. Sociālās palīdzības organizatora profesionālie uzdevumi

(1) Sociālās palīdzības organizators nodrošina sociālās palīdzības sniegšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

(2) Sociālās palīdzības organizators:

1) izvērtē mājsaimniecībā esošo personu sociālo un materiālo situāciju un aprēķina sociālās palīdzības pabalstu apmērus;

2) informē klientus par viņu tiesībām uz sociālo palīdzību un par šo tiesību īstenošanas iespējām, kā arī līdzdarbības pienākumiem.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

VII nodaļa
Administratīvie pārkāpumi sociālo pakalpojumu jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Nodaļa stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 33. punktu)

49. pants. Sociālo pakalpojumu sniedzējiem noteikto prasību neizpilde un sociālo pakalpojumu kvalitātes nenodrošināšana

Par normatīvajos aktos sociālo pakalpojumu sniedzējiem noteikto prasību neizpildi vai sociālo pakalpojumu kvalitātes nenodrošināšanu, kas rada vai var radīt tiešus draudus sociālā pakalpojuma saņēmēja drošībai vai veselībai, piemēro naudas sodu sociālo pakalpojumu sniedzējam — fiziskajai personai — no divpadsmit līdz simt divdesmit astoņām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no sešpadsmit līdz divsimt sešdesmit naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Pārejas noteikumu 33. punktu)

50. pants. Sociālo pakalpojumu sniegšana bez reģistrēšanās sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā

Par sociālā pakalpojuma sniegšanu bez reģistrēšanās sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā piemēro brīdinājumu vai naudas sodu sociālo pakalpojumu sniedzējam — fiziskajai personai — no astoņām līdz simt divdesmit astoņām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no četrpadsmit līdz divsimt sešdesmit naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Pārejas noteikumu 33. punktu)

51. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 49. un 50. pantā minētajiem pārkāpumiem veic Labklājības ministrija.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Pārejas noteikumu 33. punktu)

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 10.panta pirmā daļa, 41. un 42.pants 2002.gada 31.oktobra redakcijā stājas spēkā 2008.gada 1.janvārī. Pēc 2008.gada 1.janvāra tiesības veikt sociālo darbu, sniegt sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un sociālo palīdzību ir arī personām, kuras:

1) jau veic minēto darbu un kurām 2007.gada 31.decembrī līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai noteiktā vecuma sasniegšanai palikuši ne vairāk kā pieci gadi;

2) līdz 2007.gada 31.decembrim uzsākušas studijas vai turpina iegūt šā likuma 41. un 42.pantā noteikto izglītību. Minētās personas katru gadu līdz 15.oktobrim iesniedz darba devējam augstskolas vai koledžas izsniegtu izziņu par to, ka šīs personas ir augstskolas vai koledžas studējošo sarakstā.

(17.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.06.2007. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

2. *(Izslēgts ar 18.09.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2008.)*

3. *(Izslēgts ar 18.09.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2008.)*

4. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2003.gada 1.jūnijam piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 1995.gada 10.oktobra noteikumi nr.309 "Noteikumi par kārtību, kādā tiek apmaksāta personu uzturēšanās sociālās aprūpes iestādēs";

2) Ministru kabineta 1996.gada 27.augusta noteikumi nr.340 "Noteikumi par valsts un pašvaldību sociālās aprūpes institūcijām";

3) Ministru kabineta 2000.gada 8.augusta noteikumi nr.262 "Kārtība, kādā personas saņem tehniskos palīglīdzekļus";

4) Ministru kabineta 2000.gada 12.septembra noteikumi nr.313 "Noteikumi par prasībām sociālās palīdzības pakalpojumu sniedzējiem";

5) Ministru kabineta 2000.gada 12.septembra noteikumi nr.314 "Kārtība, kādā personas saņem sociālās palīdzības pakalpojumus";

6) Ministru kabineta 2001.gada 28.augusta noteikumi nr.383 "Kārtība, kādā personas saņem profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus, un prasības profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem".

5. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par sociālo palīdzību" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 24.nr.; 1996, 14.nr.; 1997, 2.nr.; 1998, 1., 23.nr.; 1999, 2., 24.nr.; 2001, 1.nr.).

6. Šā likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts stājas spēkā 2003.gada 1.jūlijā.

(19.12.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

7. No 2003.gada 1.janvāra līdz 2003.gada 31.decembrim sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās rehabilitācijas institūcijās par valsts budžeta līdzekļiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā var saņemt personas, kuras nestrādā (nav uzskatāmas par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu") un saņem tikai valsts pensiju vai tikai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, un tās ir:

1) invalīdi;

2) personas, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju;

3) politiski represētās personas.

Rehabilitācijas ilgums nedrīkst pārsniegt 21 dienu.

(19.12.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

8. Šā likuma 13.panta pirmās daļas 6. un 8.punkts stājas spēkā 2005.gada 1.janvārī.

(17.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

9. Šā likuma 13.panta pirmās daļas 7.punkts stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

10. Līdz Sociālo pakalpojumu pārvaldes izveidošanai tās funkcijas veic Labklājības ministrijas padotībā esošā valsts pārvaldes iestāde — Sociālās palīdzības fonds.

(17.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2004.)

11. Grozījumi šā likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā attiecībā uz pilngadīgām personām, 13.panta pirmās daļas 7.punktā attiecībā uz sociālās rehabilitācijas saņemšanas kārtību un kritērijiem personas atzīšanai par cilvēku tirdzniecības upuri, piektā un sestā daļa stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

(25.05.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.06.2006.)

12. Šā likuma 9.panta sestā daļa, kas nosaka pašvaldībām pienākumu nodrošināt konsultatīvu atbalstu sociālā darba speciālistiem, stājas spēkā:

1) 2007.gada 1.janvārī — attiecībā uz tiem sociālā darba speciālistiem, kuri ir sociālie darbinieki;

2) 2008.gada 1.janvārī — attiecībā uz tiem sociālā darba speciālistiem, kuri ir sociālie aprūpētāji, sociālie rehabilitētāji un sociālās palīdzības organizatori.

(25.05.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.06.2006.)

13. Līdz jaunu Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2007.gada 1.oktobrim piemērojami Ministru kabineta 2003.gada 27.maija noteikumi Nr.285 "Kārtība, kādā personas saņem tehniskos palīglīdzekļus", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(03.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.06.2007.)

14. *(Izslēgts ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)*

15. Līdz 2009.gada 1.jūlijam šā likuma 3.panta otrajā daļā pašvaldību domēm noteiktos uzdevumus veic arī pašvaldību padomes.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

16. *(Izslēgts ar 07.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)*

16.[1] Šā likuma 13.panta otrās daļas jaunā redakcija, 2.[1] un 2.[4] daļa stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(07.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

17. Tās pašvaldības, kurās iedzīvotāju skaits nepārsniedz 3000, šā likuma 10.panta otrajā daļā noteikto sociālo dienestu kā atsevišķu pašvaldības iestādi izveido ne vēlāk kā līdz 2009.gada 1.augustam. Līdz sociālā dienesta kā atsevišķas pašvaldības iestādes izveidošanai attiecīgajās pašvaldībās šā likuma 11.pantā minēto uzdevumu izpildi nodrošina pašvaldību dome (padome) vai tās deleģēta institūcija pašvaldības saistošajos noteikumos paredzētajā kārtībā.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

17.[1] Šā likuma 13.panta pirmās daļas 3.[1] punkts un 13.panta pirmās daļas 11.punkts stājas spēkā 2015.gada 1.janvārī.

(07.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 22.12.2012.)

18. Šā likuma 13.panta 2.[2] un 2.[3] daļa un 25.panta ceturtā daļa stājas spēkā 2009.gada 1.septembrī. Līdz 2009.gada 31.augustam nepiemēro šā likuma 2.[2] daļu 2008.gada 18.decembra redakcijā.

(07.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

19. Likvidējamās valsts aģentūras "Tehnisko palīglīdzekļu centrs" tiesības, pienākumus, mantu, tajā skaitā lietvedību un arhīvu, pārņem valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"".

(07.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

20. Laika periodā no 2009.gada 1.septembra līdz 2009.gada 31.decembrim valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" nodrošina personas arī ar tiflotehniku un surdotehniku.

(07.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

21. Grozījums likuma 5.pantā par klienta materiālo resursu novērtēšanu līdz 2011.gada 31.decembrim nav attiecināms uz personām, kurām līdz šo grozījumu spēkā stāšanās dienai ar pieņemtu lēmumu ir piešķirts trūcīgās personas statuss.

(29.10.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2009.)

22. Šā likuma 13.panta 1.[1] daļā paredzēto atbalstu pašvaldībām valsts sniedz, veicot līdzmaksājumu par faktiskajiem izdevumiem garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta izmaksu nodrošināšanai par periodu līdz 2012.gada 31.decembrim, bet dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai — līdz 2012.gada 30.aprīlim. Valsts līdzfinansējumu pašvaldībām nepiešķir par pašvaldību maksājumiem, kas veikti, lai nodrošinātu garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalstu izmaksu pēc 2013.gada 1.janvāra un dzīvokļa pabalstu izmaksu pēc 2012.gada 1.maija.

(15.12.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 30.12.2011.)

23. Šā likuma 15.[1] panta pirmās daļas 5.punkts stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(29.10.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2009.)

24. Šā likuma 14.panta trešajā daļā minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2014.gada 1.aprīlim.

(14.11.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.12.2013.)

25. Līdz jaunu Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 1.jūlijam piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 2003.gada 3.jūnija noteikumi Nr.291 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem";

2) Ministru kabineta 2008.gada 20.novembra noteikumi Nr.951 "Kārtība, kādā sociālo pakalpojumu sniedzējs tiek reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā un izslēgts no tā";

3) Ministru kabineta 2012.gada 17.aprīļa noteikumi Nr.271 "Kārtība, kādā personas saņem profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus".

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

26. Šā likuma 9.^{1} panta otrā daļa, 14.panta pirmās daļas 4.^{1} un 4.^{2} punkts, 20.panta ceturtā daļa stājas spēkā 2017.gada 1.decembrī.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

27. Šā likuma 12.panta 2.^{3} un 28.panta 1.^{2} daļa stājas spēkā 2017.gada 1.septembrī.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

28. Šā likuma 13.panta pirmās daļas 12.punkts stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

29. Šā likuma 13. panta septītā daļa stājas spēkā 2028. gada 1. jūlijā. Līdz 2028. gada 30. jūnijam atbalstu pašvaldībām sociālā dienesta un citu pašvaldības izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju iestāžu sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveides nodrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā apmērā īsteno Eiropas Savienības politiku instrumentu ietvaros.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

30. Šā likuma 13.^{1} panta trešās daļas nosacījums attiecībā uz samaksu par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu 85 procentu apmērā no pensijas vai atlīdzības un 29.panta otrās daļas 1., 2. un 3.punkta nosacījumi attiecībā uz naudas summu personiskiem izdevumiem institūcijas klientiem 15 procentu apmērā no pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta piemērojami no 2020.gada 1.janvāra.

Līdz 2019.gada 31.decembrim:

1) personas, kuras ir pensijas vai atlīdzības saņēmējas, maksā par šā likuma 9.^{1} panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem pakalpojumiem 90 procentus no tām izmaksājamās summas, bet ne vairāk kā saņemtā pakalpojuma izmaksas attiecīgajā institūcijā;

2) pilngadīgai personai, kura ir šā likuma 13.^{1} panta trešajā daļā noteiktās pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja, naudas summa, kas paliek tās rīcībā pēc ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu apmaksas, nedrīkst būt mazāka par 10 procentiem no tai izmaksājamās pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra;

3) pilngadīgai personai, kura nav šā likuma 13.[1] panta trešajā daļā noteiktās pensijas vai atlīdzības, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja, naudas summa, kas tai izmaksājama no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas budžeta, ir 10 procenti no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra;

4) bērnam no septiņu gadu vecuma naudas summa, kas tam izmaksājama no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas budžeta, ir 10 procenti no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra. Par labām un teicamām sekmēm un aktivitāti sabiedriskajā dzīvē izglītības iestādes vai ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas var piešķirt lielāku naudas summu.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

31. Šā likuma 13.panta pirmās daļas 13.punkts stājas spēkā 2019.gada 1.janvārī.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

32. Pašvaldības līdz saistošo noteikumu par pabalsta krīzes situācijā apmēru un piešķiršanas kārtību spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 31.decembrim piemēro pašvaldības saistošos noteikumus, kuros noteikts vienreizēja pabalsta ārkārtas situācijā apmērs un tā piešķiršanas kārtība.

(12.01.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.02.2017.)

33. Šā likuma VII nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

34. Līdz šā likuma 13. panta pirmās daļas 4. punktā paredzēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2020. gada 1. jūlijam piemērojami Ministru kabineta 2006. gada 6. novembra noteikumi Nr. 914 "Kārtība, kādā no psihoaktīvām vielām atkarīgās personas saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(19.12.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.01.2020.)

35. Līdz dienai, kad Latvijas sociālo darbinieku biedrība apstiprina šā likuma 45. panta trešajā daļā minēto sociālo darbinieku ētikas kodeksu, bet ne ilgāk kā līdz 2023. gada 1. janvārim sociālie darbinieki un karitatīvie sociālie darbinieki ievēro sociālo darbinieku ētikas kodeksu, kuru ir apstiprinājusi Latvijas Profesionālo sociālo un aprūpes darbinieku asociācija.

(19.12.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

36. Laikā, kamēr valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 izplatību:

1) gadījumā, ja mājsaimniecībai izsniegtās izziņas par atbilstību trūcīgas, maznodrošinātas vai maznodrošinātas atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, ko noteicis Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (327 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 229 *euro* pārējām personām mājsaimniecībā), mājsaimniecības statusam (turpmāk — izziņa) derīguma termiņš beidzas vai ir jāpagarina, pašvaldības sociālais dienests, izmantojot valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pieejamos datus, sagatavo iztikas līdzekļu deklarāciju, pamatojoties uz iepriekšējo iesniegumu un dokumentiem, un var pagarināt izziņas derīguma termiņu uz ārkārtējās situācijas laiku un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām;

2) un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām mājsaimniecībai saglabājas visi pašvaldības un valsts piešķirtie pabalsti un atvieglojumi, uz kuriem šai mājsaimniecībai ir tiesības;

3) ja nav iespējams saņemt pakalpojumu klātienē, mājsaimniecība, kurai no jauna nepieciešams izvērtēt materiālos resursus sociālās palīdzības pabalstu saņemšanai, noteikt atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas

mājsaimniecības statusam vai kura nonākusi krīzes situācijā, pašvaldības sociālajā dienestā vēršas attālināti (izmantojot portālu www.latvija.lv, e-pastu vai ievietojot iesniegumu tam speciāli paredzētā kastītē). Pašvaldības sociālais dienests valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pārbauda iesniedzēja atbilstību attiecīgajam ienākumu slieksnim un šādā gadījumā var nepieprasīt papildu dokumentus. Pašvaldības sociālais dienests pieņem lēmumu par atbilstošu sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanu un statusa noteikšanu vai par atteikumu.

(18.02.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.2021.)

36.[1] Ja trūcīgas, maznodrošinātas vai maznodrošinātas atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, ko noteicis Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (327 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 229 *euro* pārējām personām mājsaimniecībā), mājsaimniecības statusa termiņš beidzas triju kalendāra mēnešu laikā pēc Covid-19 dēļ izsludinātās ārkārtējās situācijas beigām, pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības sagatavot iztikas līdzekļu deklarāciju un noteikt atbilstību attiecīgajam statusam, pamatojoties uz iepriekšējo iesniegumu un dokumentiem, un saskaņā ar valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pieejamiem datiem.

(10.03.2022. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2022.)

37. Laikposmā no 2020. gada 12. marta līdz 2020. gada 31. jūlijam un no 2020. gada 9. novembra līdz 2021. gada 24. februārim:

1) pašvaldība piešķir ģimenei (personai), kura ārkārtējās situācijas dēļ nespēj nodrošināt savas pamatvajadzības, šā likuma 35. panta otrajā daļā noteikto pabalstu krīzes situācijā, kas tiek izmaksāts no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Pabalstu krīzes situācijā nepiešķir atsevišķi dzīvojošai personai vai par personu ģimenē, kurai atbilstoši normatīvajiem aktiem ir piešķirts dīkstāves pabalsts vai dīkstāves palīdzības pabalsts;

2) lai daļēji kompensētu pašvaldību izdevumus par pabalstu krīzes situācijā nodrošināšanu, valsts nodrošina mērķdotāciju pašvaldībām izdevumu segšanai 50 procentu apmērā no ģimenei (personai) izmaksātā pabalsta krīzes situācijā apmēra, bet ne vairāk kā 40 *euro* mēnesī vienai personai;

3) pašvaldība, lai saņemtu mērķdotāciju, līdz pārskata mēnesim sekojošā mēneša desmitajam datumam atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā Valsts kase nodrošina elektronisko informācijas apmaiņu, izmantojot Valsts kases informācijas sistēmu "Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma", iesniedz pārskatu "Pārskats par mērķdotācijas izlietojumu krīzes pabalstam" (Veidlapa Nr. 18_KrīzP) (turpmāk — pārskats), tajā iekļaujot šādas ziņas:

a) pašvaldības izmaksātais finansējums pabalstiem krīzes situācijā pilnā apmērā kopā,

b) to personu skaits, par kurām izmaksāts pabalsts krīzes situācijā,

c) pašvaldības konts Valsts kasē vai kredītiestādē mērķdotācijas saņemšanai un izdevumu veikšanai;

4) Labklājības ministrija:

a) 10 darbdienu laikā pēc pārskata izvērtēšanas un atzīšanas par atbilstošu veic mērķdotācijas maksājumu pašvaldībai,

b) ir tiesīga izlases kārtībā veikt mērķdotācijas izlietojuma kontroli, pieprasot no pašvaldības papildu informāciju,

c) ja konstatē kļūdas pārskatā vai pārkāpumus pabalsta krīzes situācijā piešķiršanā un izmaksā, pārtrauc mērķdotācijas izmaksu līdz pārskata precizēšanai vai pārkāpumu novēršanai; pēc pārskata precizēšanas vai pārkāpumu novēršanas izdara pārrēķinu un veic maksājumus par iepriekšējo periodu un nepamatoti izmaksātos līdzekļus ietur no nākamajā mēnesī pašvaldībai paredzētajiem līdzekļiem.

(20.03.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.04.2020., 07.05.2020. un 18.02.2021. likumu, kas stājas spēkā 25.02.2021.)

37.[1] Laikposmā no 2021. gada 25. februāra līdz 2021. gada 30. jūnijam:

1) pašvaldība piešķir un izmaksā no pašvaldības budžeta līdzekļiem mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā šā likuma 35. panta otrās daļas 2. punktā noteikto pabalstu krīzes situācijā pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajā apmērā. Pabalstu krīzes situācijā, izvērtējot valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pieejamo informāciju, piešķir mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā, kurai ievērojami samazinājušies vai ir zaudēti ienākumi saistībā ar
Covid-19 izplatību izsludinātās ārkārtējās situācijas dēļ. Pašvaldība palielina izmaksājamā pabalsta apmēru par 50 *euro* mēnesī katram bērnam, ja mājsaimniecības, tai skaitā audžuģimenes un aizbildņa, kam ir tiesības uz pabalstu krīzes situācijā, aprūpē ir bērns līdz 18 gadu vecumam;

2) pabalstu krīzes situācijā pašvaldība nepiešķir atsevišķi dzīvojošai personai vai par atsevišķu personu mājsaimniecībā, kurai atbilstoši normatīvajiem aktiem ir piešķirts dīkstāves atbalsts. Pašvaldība nepalielina izmaksājamo pabalstu krīzes situācijā vai samazina to par attiecīgo daļu par laikposmu, kad personai, kura saņem dīkstāves atbalstu, atbilstoši normatīvajiem aktiem ir piešķirta piemaksa par apgādībā esošu bērnu;

3) lai daļēji kompensētu pašvaldību izdevumus par pabalstu krīzes situācijā nodrošināšanu, valsts nodrošina pašvaldībām mērķdotāciju izdevumu segšanai 50 procentu apmērā no laikposmā no 2021. gada 1. februāra līdz 2021. gada 30. jūnijam mājsaimniecībai izmaksātā pabalsta apmēra, bet ne vairāk kā 75 *euro* vienai personai mēnesī. Lai kompensētu pašvaldībām izdevumus par izmaksājamo pabalstu apmēra palielināšanu par 50 *euro* mēnesī par katru aprūpē esošu bērnu līdz 18 gadu vecumam, valsts nodrošina pašvaldībām mērķdotāciju izdevumu segšanai 100 procentu apmērā no mājsaimniecībai, tai skaitā audžuģimenei un aizbildnim, kam ir tiesības uz pabalstu krīzes situācijā, izmaksātā pabalsta palielinājuma — 50 *euro* mēnesī par katru aprūpē esošu bērnu līdz 18 gadu vecumam;

4) piemērojams šo pārejas noteikumu 37. punkta 3. un 4. apakšpunktā noteiktais, kā arī šo pārejas noteikumu 39. punktā noteiktais attiecībā uz pārskatā norādāmo to bērnu skaitu, par kuriem izmaksāts pabalsts krīzes situācijā.

(18.02.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.2021.)

37.[2] Laikposmā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim:

1) piemērojams šo pārejas noteikumu 37.[1] punkta 1., 2. un 4. apakšpunktā noteiktais;

2) lai daļēji kompensētu pašvaldību izdevumus par pabalstu krīzes situācijā nodrošināšanu, valsts nodrošina pašvaldībām mērķdotāciju izdevumu segšanai 50 procentu apmērā no laikposmā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim mājsaimniecībai izmaksātā pabalsta apmēra, bet ne vairāk kā 75 *euro* vienai personai mēnesī. Lai kompensētu pašvaldībām izdevumus par izmaksājamo pabalstu apmēra palielināšanu par 50 *euro* mēnesī par katru aprūpē esošu bērnu līdz 18 gadu vecumam, valsts nodrošina pašvaldībām mērķdotāciju izdevumu segšanai 100 procentu apmērā no mājsaimniecībai, tai skaitā audžuģimenei un aizbildnim, kam ir tiesības uz pabalstu krīzes situācijā, izmaksātā pabalsta palielinājuma — 50 *euro* mēnesī par katru aprūpē esošu bērnu līdz 18 gadu vecumam.

(04.08.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.08.2021.)

38. Laikā, kamēr visā valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 izplatību, valstij un pašvaldībām ir tiesības veikt samaksu sociālo pakalpojumu sniedzējiem, ar kuriem ir noslēgts līgums par sociālo pakalpojumu sniegšanu klātienē, ja ārkārtējās situācijas dēļ nav bijis iespējams tos sniegt. Valsts un pašvaldības izvērtē dīkstāves ietekmi uz pakalpojumu sniedzēja finanšu plūsmu un nosaka, kādā apjomā tiks veikta samaksa par dīkstāves periodu.

(20.03.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.03.2020.)

39. Ja ģimene (persona), tai skaitā audžuģimene un aizbildnis, kam ir tiesības uz šo pārejas noteikumu 37. punkta 1. apakšpunktā minēto pabalstu krīzes situācijā, aprūpē bērnu līdz 18 gadu vecumam, pašvaldība palielina izmaksājamā pabalsta apmēru par 50 *euro* mēnesī katram bērnam un valsts to pašvaldībai kompensē 100 procentu apmērā. Ja pašvaldība līdz 2020. gada 17. aprīlim ģimenei (personai), tai skaitā audžuģimenei un aizbildnim, ir piešķīrusi šo pārejas noteikumu 37. punkta 1. apakšpunktā minēto pabalstu krīzes situācijā par 2020. gada martu, pašvaldība nodrošina pabalsta palielināšanu par 50 *euro* katram bērnam. Pašvaldība nepalielina izmaksājamo pabalstu krīzes situācijā vai samazina to par attiecīgo daļu par laikposmu, kad personai, kura saņem dīkstāves pabalstu vai dīkstāves palīdzības pabalstu, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam ir piešķirta piemaksa par apgādībā esošu bērnu. Lai saņemtu mērķdotāciju, pašvaldība šo pārejas noteikumu 37. punkta 3. apakšpunktā minētajā pārskatā norāda to bērnu skaitu, par kuriem izmaksāts pabalsts krīzes situācijā.

(16.04.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2020. likumu, kas stājas spēkā 09.05.2020.)

40. Līdz šā likuma 36. panta sestajā daļā paredzēto pašvaldību saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 31. decembrim piemērojami pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktie sociālās palīdzības pabalstu veidi, izņemot pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalstu, un to piešķiršanas kritēriji.

(24.11.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.09.2021. likumu, kas stājas spēkā 22.09.2021.)

41. Pašvaldības sociālā dienesta izziņa par atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statusam, kas izsniegta līdz 2020. gada 31. decembrim, ir spēkā līdz izziņā norādītā termiņa beigām, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 30. novembrim, un šajā laikā tā ir pamats valsts un pašvaldības normatīvajos aktos noteikto pabalstu un atvieglojumu saņemšanai.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

42. Ja ģimenei (personai) līdz 2020. gada 31. decembrim ir piešķirts pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, kura izmaksa turpinās pēc 2021. gada 1. janvāra, pašvaldības sociālais dienests nodrošina minētā pabalsta pārrēķinu atbilstoši normatīvajiem aktiem par garantētā minimālā ienākuma pabalsta piešķiršanu un starpību par laika periodu no 2021. gada 1. janvāra izmaksā līdz 2021. gada 1. aprīlim.

(24.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

43. Grozījums par šā likuma 3. panta $1.^1$ daļas izteikšanu jaunā redakcijā, 35. panta pirmās daļas 2. punkts, trešā un ceturtā daļa un 36. panta piektā daļa stājas spēkā 2021. gada 1. jūlijā.

(11.03.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

44. Lai sniegtu palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, pašvaldības sociālais dienests laika periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. jūnijam ir tiesīgs piešķirt dzīvokļa pabalstu atbilstoši šajā likumā un pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajam tiesiskajam regulējumam par dzīvokļa pabalstu līdz 2020. gada 31. decembrim. Dzīvokļa pabalstu pašvaldība izmaksā no pašvaldības budžeta līdzekļiem.

(24.11.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

45. Ja ģimenei (personai) līdz 2021. gada 30. jūnijam atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem ir piešķirts dzīvokļa pabalsts, pašvaldības sociālais dienests nodrošina mājokļa pabalsta pārrēķinu atbilstoši šā likuma 35. panta ceturtajai daļai un 36. panta piektajai daļai par laika periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. jūnijam, piemērojot viena mēneša ar mājokļa lietošanu saistītus izdevumus atbilstoši šā likuma 35. panta trešajā daļā noteiktajam, ņemot vērā apkures izdevumus attiecīgajos mēnešos, un starpību par laika periodu no 2021. gada 1. janvāra izmaksā līdz 2021. gada 31. decembrim.

(11.03.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

46. Pašvaldības sociālais dienests, novērtējot mājsaimniecības materiālo situāciju par 2021. gada maiju, personām, kurām veikts valsts pensijas, atlīdzības, kas piešķirta sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai konstatēto arodslimību, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu ar to saistīto pabalstu, uz kuriem personai bija tiesības laika periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. aprīlim, pārrēķins un starpības izmaksa 2021. gada maijā, piemēro personai 2021. gada aprīlī izmaksāto summu, ja persona dienestā vēršas jūnijā, vai 2021. gada jūnijā izmaksāto summu, ja persona dienestā vēršas pēc 2021. gada 30. jūnija.

(11.03.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2021.)

47. Ja tādas institūcijas klientiem, kurā sociālos pakalpojumus ar izmitināšanu sniedz pašvaldības vai valsts dibināts sociālo pakalpojumu sniedzējs vai sociālo pakalpojumu sniedzējs, kuram ir noslēgts līgums ar pašvaldību vai valsti par minēto pakalpojumu sniegšanu, ir konstatēta Covid-19 infekcija, pakalpojumu sniedzējs papildus Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajam maksimālajam piemaksu apmēram nosaka piemaksu paaugstināta riska apstākļos aprūpē iesaistītajam personālam par inficēto klientu un šo klientu kontaktpersonu aprūpi līdz 50 procentiem no mēnešalgas par laika periodu no 2021. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. martam. Minēto piemaksu var noteikt arī personālam, kas iesaistīts personu testēšanā SARS-CoV-2 antigēna noteikšanai.

(16.09.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.01.2022. likumu, kas stājas spēkā 04.02.2022.)

48. Pašvaldību papildu izdevumus par piemaksām pašvaldības dibinātās institūcijās un institūcijās, ar kurām noslēgts līgums par šo pārejas noteikumu 47. punktā minēto pakalpojumu sniegšanu, 50 procentu apmērā no pašvaldību faktiskajiem papildu izdevumiem sedz no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", ievērojot šādus nosacījumus:

1) lai saņemtu mērķdotāciju, līdz pārskata mēnesim sekojošā mēneša desmitajam datumam atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā Valsts kase nodrošina elektronisko informācijas apmaiņu, izmantojot Valsts kases informācijas sistēmu "Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma", attiecīgā pašvaldība iesniedz pārskatu un tajā iekļauj šādas ziņas:

a) pašvaldības izmaksātais finansējums par piemaksām pašvaldības dibinātās institūcijās un institūcijās, ar kurām noslēgts līgums par šo pārejas noteikumu 47. punktā minēto pakalpojumu sniegšanu,

b) institūciju skaits, Covid-19 pozitīvo klientu skaits un aprūpē iesaistīto personu skaits, kuras saņēmušas piemaksu,

c) pašvaldības konts Valsts kasē vai kredītiestādē mērķdotācijas saņemšanai un izdevumu veikšanai;

2) Labklājības ministrija:

a) 10 darbdienu laikā pēc pārskata izvērtēšanas un atzīšanas par atbilstošu veic mērķdotācijas maksājumu pašvaldībai,

b) ir tiesīga izlases kārtībā veikt mērķdotācijas izlietojuma kontroli, pieprasot no pašvaldības papildu informāciju,

c) ja konstatē kļūdas pārskatā vai pārkāpumus piemaksu piešķiršanā un izmaksā, pārtrauc mērķdotācijas izmaksu līdz pārskata precizēšanai vai pārkāpumu novēršanai; pēc pārskata precizēšanas vai pārkāpumu novēršanas izdara pārrēķinu un veic maksājumus par iepriekšējo periodu, bet nepamatoti izmaksātos līdzekļus ietur no nākamajā mēnesī pašvaldībai paredzētajiem līdzekļiem.

(16.09.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.09.2021.)

49. Lai kompensētu papildu izdevumus par piemaksām institūcijās, ar kurām Labklājības ministrijai ir noslēgts līgums par šo pārejas noteikumu 47. punktā minēto pakalpojumu sniegšanu, Labklājības ministrija un minētās institūcijas noslēdz papildu vienošanos pie noslēgtā līguma par piemaksām virs noteiktajām līgumcenām un tajā nosaka pārskatā iekļaujamo informāciju, tā iesniegšanas kārtību, kontroles nosacījumus un finansējuma saņemšanas kārtību.

(16.09.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.09.2021.)

50. Valsts 2022. un 2023. gadā sniedz atbalstu atlīdzības palielināšanai aprūpētājiem, kuriem ir darba tiesiskās attiecības ar pašvaldības dibinātām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, vai tādiem ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir noslēgts līgums ar pašvaldību par minēto pakalpojumu sniegšanu, atbilstoši gadskārtējām valsts budžeta likumā piešķirtajām apropriācijām. Atbalsta veidu, apjomu un nosacījumus tā saņemšanai nosaka Ministru kabinets.

(15.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2022.)

51. Grozījums par šā likuma 28. panta $1.^{1}$ daļas izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2028. gada 1. janvārī. Lai nodrošinātu minētās normas izpildi, no valsts budžeta līdzekļiem līdz 2027. gada 31. decembrim pašvaldībām tiek izmaksātas vienreizējas mērķdotācijas veselības punktu izveidei Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētajās valsts un pašvaldību ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās un tajās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, kuras nodrošina šādus pakalpojumus uz tāda līguma pamata, kas

noslēgts ar valsti vai pašvaldību.

(28.09.2023. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 04.12.2024. Minētais grozījums iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2028.)

52. Šā likuma 12. panta grozījums par sestās daļas izteikšanu jaunā redakcijā un šā panta septītā un astotā daļa stājas spēkā 2024. gada 1. janvārī.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

53. Grozījums par šā likuma 13. panta nosaukuma izteikšanu jaunā redakcijā un šā panta astotā, devītā un desmitā daļa, kā arī grozījums par šā likuma 33. panta izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2023. gada 1. jūlijā.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

54. Ja mājsaimniecībai līdz 2023. gada 31. maijam ir piešķirts mājokļa pabalsts par 2023. gada jūniju un turpmākajiem mēnešiem, pašvaldības sociālais dienests veic tā pārrēķinu, piemērojot aktuālo iztikas līdzekļu deklarāciju atbilstoši 2023. gada 1. jūnijā spēkā esošajam šā likuma 35. panta ceturtajā un piektajā daļā noteiktajam tiesiskajam regulējumam bez personas atkārtota iesnieguma.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

55. Ja mājsaimniecībai līdz 2023. gada 30. jūnijam ir piešķirts garantētā minimālā ienākuma pabalsts par 2023. gada jūliju un turpmākajiem mēnešiem, pašvaldības sociālais dienests veic tā pārrēķinu, piemērojot aktuālo iztikas līdzekļu deklarāciju atbilstoši 2023. gada 1. jūlijā spēkā esošajam šā likuma 33. panta otrajā un piektajā daļā noteiktajam tiesiskajam regulējumam bez personas atkārtota iesnieguma.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

56. Ja mājsaimniecībai līdz 2023. gada 30. jūnijam ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statuss par 2023. gada jūliju un turpmākajiem mēnešiem, pašvaldības sociālais dienests uz iesniedzēja iesnieguma un aktuālās iztikas līdzekļu deklarācijas pamata no jauna izvērtē mājsaimniecības atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam atbilstoši 2023. gada 1. jūlijā spēkā esošajam šā likuma 33. panta trešajā, ceturtajā un piektajā daļā noteiktajam tiesiskajam regulējumam.

(08.03.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2023.)

57. Eiropas Savienības politiku instrumentu ietvaros izmaksas par šā likuma $15.^{1}$ panta $1.^{2}$ daļas 1. punktā minētajiem bezdarbniekiem ar invaliditāti vai prognozējamu invaliditāti ir attiecināmas no 2023. gada 1. janvāra.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

58. Šā likuma 1. panta 42. un 43. punkts, 13. panta pirmās daļas 14. punkts, grozījumi šā likuma 13. panta $2.^{1}$ daļas pirmajā un trešajā teikumā, grozījums šā likuma 13. panta $2.^{3}$ daļā attiecībā uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Bērnu un pusaudžu resursu centrs" un biedrību "Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "ZELDA"", grozījums $13.^{1}$ panta pirmajā daļā un šā likuma $26.^{1}$ pants stājas spēkā 2023. gada 1. novembrī.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

59. Šā likuma 13. panta pirmās daļas 14. punktā noteikto pakalpojumu pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām noteikta invaliditāte, ir tiesības saņemt šādā kārtībā:

1) no 2023. gada 1. novembra — pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un I vai II invaliditātes grupu;

2) no 2026. gada 1. janvāra — papildus šā punkta 1. apakšpunktā noteiktajam arī pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un III invaliditātes grupu. Līdz 2026. gada 1. janvārim pašvaldība atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu minētajām personu grupām var nodrošināt par saviem līdzekļiem.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

60. Lai ar 2024. gada 1. janvāri nodrošinātu šā likuma 13. panta pirmās daļas 12.[1] punktā minēto pakalpojumu sniegšanu, Nacionālais veselības dienests līdz 2023. gada 31. decembrim atbilstoši normatīvajos aktos par veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtību noteiktajai pakalpojumu sniedzēju atlases procedūrai izvēlas mobilās komandas paliatīvās aprūpes pakalpojumu sniegšanai pacienta dzīvesvietā, ievērojot, ka 2024. gadā valsts finansējuma apmērs par personai nodrošināto sociālo pakalpojumu ir 52,20 *euro* dienā. Labklājības ministrija slēdz līgumu ar Nacionālo veselības dienestu un pakalpojuma sniedzēju par šā likuma 13. panta pirmās daļas 12.[1] punktā minēto pakalpojumu finansēšanu, sākot ar 2024. gada 1. janvāri.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

61. Šā likuma 13. panta pirmās daļas 12.[1] punktā minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2024. gada 1. janvārim.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

62. Grozījums šā likuma 4. panta sestajā daļā par finanšu līdzekļu piešķiršanu noteiktam bērna aprūpē iesaistītam darbiniekam bērna ēdiena, apģērba un citu viņa individuālām interesēm atbilstošu preču un pakalpojumu iegādei stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

(28.09.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.10.2023.)

63. Ja mājsaimniecībai līdz 2024. gada 31. decembrim ir piešķirts garantētā minimālā ienākuma pabalsts par 2024. gada decembri un turpmākajiem mēnešiem, pašvaldības sociālais dienests veic tā pārrēķinu, piemērojot aktuālo iztikas līdzekļu deklarāciju atbilstoši 2025. gada 1. janvārī spēkā esošajam šā likuma 33. panta otrajā daļā noteiktajam tiesiskajam regulējumam bez personas atkārtota iesnieguma.

(04.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2025.)

64. Šā likuma 11. panta 10. un 11. punkts un 11. panta otrā daļa stājas spēkā 2025. gada 1. oktobrī.

(19.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.01.2025.)

65. Šā likuma 9. panta 1.[1] daļas 6., 7., 8. un 10. punkts, grozījums par šā likuma 12. panta sestās daļas un 28. panta pirmās daļas 1. punkta papildināšanu stājas spēkā 2026. gada 1. janvārī.

(19.12.2024. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.2025. likumu, kas stājas spēkā 17.12.2025.)

66. Šā likuma 9. panta 1.[1] daļas 9. punkts stājas spēkā 2028. gada 1. janvārī. Līdz 2027. gada 31. decembrim pašvaldība ģimenes asistenta pakalpojumu var nodrošināt par saviem līdzekļiem.

(19.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.01.2025. 9. panta 1.[1] daļas 9. punkts iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2028.)

67. Šā likuma 21. panta trešās daļas 2. punkts stājas spēkā 2029. gada 1. janvārī. Līdz 2028. gada 31. decembrim pašvaldība sociālās rehabilitācijas programmas var nodrošināt par saviem līdzekļiem.

(19.12.2024. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.01.2025. 21. panta trešās daļas 2. punkts iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2029.)

68. Pašvaldību sociālie dienesti šā likuma 11. panta pirmās daļas 10. un 11. punktā un sociālo pakalpojumu sniedzēji šā likuma 17. panta sestajā daļā noteiktos personu datus, tostarp par personu un mājsaimniecību pieprasītajiem un tām piešķirtajiem un sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, sāk apstrādāt labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā no 2027. gada 1. janvāra. Līdz 2026. gada 31. decembrim pašvaldību sociālie dienesti un sociālo pakalpojumu sniedzēji minētos personu datus apstrādā labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā atbilstoši tās tehniskajam risinājumam.

(20.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.12.2025.)

69. Pašvaldību sociālie dienesti šā likuma 11. panta pirmās daļas 10. un 11. punktā noteiktos personu datus, tostarp par personām un mājsaimniecībām piešķirtajiem un izmaksātajiem sociālās palīdzības pabalstiem, piešķirtajiem trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statusiem, kā arī citu veidu materiālu atbalstu, ko nodrošina sociālais dienests atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem, sāk uzkrāt un apstrādāt labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā no 2030. gada 1. janvāra. Līdz 2029. gada 31. decembrim pašvaldību sociālie dienesti minētos personu datus apstrādā labklājības nozares un pašvaldību sociālās jomas informācijas sistēmā atbilstoši tās tehniskajam risinājumam.

(20.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.12.2025.)

70. Šā likuma 21. panta trešās daļas ievaddaļa un 1. punkts stājas spēkā 2027. gada 1. janvārī.

(20.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.12.2025. Minētais grozījums iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2027.)

71. Laikposmā no 2026. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim:

1) pašvaldība, aprēķinot šā likuma 35. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto mājokļa pabalsta apmēru par laikposmu no 2026. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim, garantētā minimālā ienākuma sliekšņu summai piemēro šādus koeficientus:

a) atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti — koeficientu 2,5,

b) mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, — koeficientu 2,

c) mājsaimniecībai, kurā ir bērni līdz 18 gadu vecumam vai pilngadīgas personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, — koeficientu 2,0,

d) pārējām mājsaimniecībām — koeficientu 1,7;

2) ja mājsaimniecībai ir veikta materiālās situācijas izvērtēšana un ir aprēķināts mājokļa pabalsts, pašvaldības sociālais dienests bez personas iesnieguma saņemšanas veic mājokļa pabalsta pārrēķinu atbilstoši šā pārejas noteikuma 1. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

72. Laikposmā no 2026. gada 1. marta līdz 30. jūnijam pašvaldības darbiniekam, kurš iesaistīts šā likuma pārejas noteikumu 71. punkta izpildes nodrošināšanā un veicis papildu darbu, pašvaldība var noteikt piemaksu līdz 30

procentiem no viņam noteiktās mēnešalgas.

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

73. Lai daļēji kompensētu pašvaldības izdevumus, kas radušies, īstenojot šā likuma pārejas noteikumu 71. un 72. punktā minēto pienākumu, valsts nodrošina mērķdotāciju pašvaldībām:

1) 20 procentu apmērā no pašvaldības mājokļa pabalsta, kas aprēķināts atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 71. punkta 1. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem par laikposmu no 2026. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim. Šo mērķdotāciju valsts izmaksā papildus šā likuma 13. panta astotajā daļā noteiktajai mērķdotācijai;

2) 100 procentu apmērā kompensējot izdevumus, kas saistīti ar šā likuma pārejas noteikumu 72. punktā minēto piemaksu pašvaldību darbiniekiem.

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

74. Pašvaldība iesniedz Labklājības ministrijai pārskatu par izdevumiem, kas saistīti ar mājokļa pabalsta nodrošināšanu atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 71. un 72. punktam, izmantojot Valsts kases nodrošināto e-pakalpojumu portāla sadaļu "Iestāžu pārskati".

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

75. Ministru kabinets pēc Labklājības ministrijas pieprasījuma pieņem lēmumu par finansējuma piešķiršanu no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" ieskaitīšanai Labklājības ministrijas pamatbudžeta programmā 99.00.00 "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" šā likuma pārejas noteikumu 73. punktā noteiktā atbalsta izdevumu segšanai.

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

76. Grozījums šā likuma 35. panta piektās daļas 3. punktā par tā izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2026. gada 1. novembrī.

(26.02.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.02.2026.)

77. Laikposmā no 2026. gada 1. novembra līdz 2027. gada 30. aprīlim:

1) pašvaldība, aprēķinot šā likuma 35. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto mājokļa pabalsta apmēru par laikposmu no 2026. gada 1. novembra līdz 2027. gada 30. aprīlim, garantētā minimālā ienākuma sliekšņu summai piemēro šādus koeficientus:

a) atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti — koeficientu 2,5,

b) mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, — koeficientu 2,

c) mājsaimniecībai, kurā ir bērni līdz 18 gadu vecumam vai pilngadīgas personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, — koeficientu 2,

d) pārējām mājsaimniecībām — koeficientu 1,7;

2) ja mājsaimniecībai ir veikta materiālās situācijas izvērtēšana un ir aprēķināts mājokļa pabalsts, pašvaldības sociālais dienests bez personas iesnieguma saņemšanas veic mājokļa pabalsta pārrēķinu atbilstoši šā pārejas noteikuma 1. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem. Veicot pārrēķinu atbilstoši šā pārejas noteikumu punkta nosacījumiem, pašvaldības sociālais dienests neizdod jaunu administratīvo aktu un rakstveidā nepaziņo par to

personai. Veiktais mājokļa pabalsta pārrēķins ir uzskatāms par paziņotu personai ar pārrēķinātā mājokļa pabalsta izmaksu, pārskaitot to pakalpojuma sniedzējam vai uz personas maksājumu kontu vai izmaksājot to personai skaidrā naudā.

(24.09.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2026.)

78. Laikposmā no 2026. gada 1. novembra līdz 2027. gada 30. aprīlim pašvaldības darbiniekam, kurš iesaistīts šā likuma pārejas noteikumu 77. punkta izpildes nodrošināšanā un veicis papildu darbu, pašvaldība var noteikt piemaksu līdz 20 procentiem no viņam noteiktās mēnešalgas.

(24.09.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2026.)

79. Lai daļēji kompensētu pašvaldības izdevumus, kas radušies, īstenojot šā likuma pārejas noteikumu 77. un 78. punktā minēto pienākumu, valsts nodrošina mērķdotāciju pašvaldībām:

1) 20 procentu apmērā no pašvaldības mājokļa pabalsta, kas aprēķināts atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 77. punkta 1. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem par laikposmu no 2026. gada 1. novembra līdz 2027. gada 30. aprīlim. Šo mērķdotāciju valsts izmaksā papildus šā likuma 13. panta astotajā daļā noteiktajai mērķdotācijai;

2) 100 procentu apmērā kompensējot izdevumus, kas saistīti ar šā likuma pārejas noteikumu 78. punktā minēto piemaksu pašvaldību darbiniekiem.

(24.09.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2026.)

80. Pašvaldība iesniedz Labklājības ministrijai pārskatu par izdevumiem, kas saistīti ar mājokļa pabalsta nodrošināšanu atbilstoši šā likuma pārejas noteikumu 77. un 78. punktam, izmantojot Valsts kases nodrošināto e-pakalpojumu portāla sadaļu "Iestāžu pārskati".

(24.09.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2026.)

81. Šā likuma pārejas noteikumu 79. punktā noteikto atbalsta izdevumu segšanu 2026. gadā nodrošina no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Ministru kabinets 2027. gadam nepieciešamo finansējumu, neradot negatīvu ietekmi uz valsts budžetu, paredz likumprojekta "Par valsts budžetu 2027. gadam un budžeta ietvaru 2027., 2028., 2029. un 2030. gadam" sagatavošanas procesā.

(24.09.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2026.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(06.12.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2013., 26.11.2015. un 07.11.2024. likumu, kas stājas spēkā 04.12.2024.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 2003.gada 25.novembra direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (dokuments attiecas uz EEZ);

3) Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/81/EK par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri

sadarbojas ar kompetentajām iestādēm;

4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādātā versija);

5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, ar kuru aizstāj Padomes pamatlēmumu 2004/68/TI;

6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija direktīvas 2013/33/ES, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 20. oktobra direktīvas (ES) 2021/1883 par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkā un ar ko atceļ Padomes direktīvu 2009/50/EK.

Likums stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2002.gada 31.oktobrī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2002.gada 19.novembrī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"